

DIREKTIVE

DIREKTIVA (EU) 2019/1023 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 20. lipnja 2019.

o okvirima za preventivno restrukturiranje, otpustu duga i zabranama te o mjerama za povećanje učinkovitosti postupaka koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga i o izmjeni Direktive (EU) 2017/1132 (Direktiva o restrukturiranju i nesolventnosti)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 53. i 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Cilj je ove Direktive doprinijeti pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta i ukloniti prepreke za ostvarivanje temeljnih sloboda poput slobodnog kretanja kapitala i slobode poslovnog nastana, koje proizlaze iz razlika u nacionalnim pravima i postupcima koji se odnose na preventivno restrukturiranje, nesolventnost, otpust duga i zabrane. Ovom se Direktivom, pritom ne dovodeći u pitanje temeljna prava i slobode radnika, nastoji ukloniti takve prepreke osiguravanjem sljedećeg: da održiva poduzeća i poduzetnici u financijskim poteškoćama imaju pristup učinkovitim nacionalnim okvirima za preventivno restrukturiranje koji im omogućavaju nastavak rada; da poštteni nesolventni ili prezaduženi poduzetnici mogu iskoristiti potpuni otpust duga nakon razumnog razdoblja čime im se omogućuje druga prilika; i da se poboljša učinkovitost postupaka koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga, posebno u pogledu njihova kraćeg trajanja.
- (2) Restrukturiranjem bi trebalo dužnicima u financijskim poteškoćama omogućiti nastavak poslovanja, u cijelosti ili djelomično, promjenom sastava, uvjeta ili strukture njihove imovine i njihove odgovornosti ili bilo kojeg drugog dijela njihove strukture kapitala, među ostalim prodajom imovine ili dijelova poslovanja, ili, ako je tako predviđeno nacionalnim pravom, cjelokupnog poslovanja, kao i provođenjem operativnih promjena. Osim ako je u nacionalnom pravu posebno drukčije predviđeno, operativne promjene, poput raskida ili izmjene ugovora ili prodaje ili drugih raspolaganja imovinom, trebale bi biti usklađene s općim zahtjevima koji su predviđeni nacionalnim pravom za takve mjere, a posebno pravilima građanskog i radnog prava. Svakom pretvorbu duga u vlasnički udio trebale bi se poštovati zaštitne mjere predviđene nacionalnim pravom. Okvirima za preventivno restrukturiranje trebalo bi prije svega omogućiti dužnicima učinkovito restrukturiranje u ranoj fazi te izbjegavanje nesolventnosti, ograničavajući time nepotrebnu likvidaciju održivih poduzeća. Tim bi se okvirima trebalo pomoći sprečavanju gubitka radnih mjesta te gubitka znanja i iskustva i vještina te bi se njima trebala maksimizirati ukupna vrijednost za vjerovnike u usporedbi s onim što bi dobili u slučaju likvidacije imovine poduzeća ili u slučaju sljedećeg najboljeg alternativnog scenarija u nedostatku plana, kao i za vlasnike i gospodarstvo u cjelini.

⁽¹⁾ SL C 209, 30.6.2017., str. 21.

⁽²⁾ SL C 342, 12.10.2017., str. 43.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 28. ožujka 2019. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 6. lipnja 2019.

- (3) Okvirima za preventivno restrukturiranje trebalo bi se izbjeći i nagomilavanje neprihodonosnih kredita. S pomoću raspoloživosti učinkovitih okvira za preventivno restrukturiranje osiguralo bi se poduzimanje mjera prije nego što poduzeća prestanu ispunjavati kreditne obveze, čime bi se doprinijelo smanjenju rizika od neprihodonosnih kredita u razdobljima konjunktornog pada i ublažile posljedice nepovoljnog utjecaja na financijski sektor. Znatna postotka poduzeća i radnih mjesta mogao bi se sačuvati kad bi preventivni okviri postojali u svim državama članicama u kojima poduzeća imaju poslovni nastan, imovinu ili vjerovnike. U okvirima restrukturiranja prava svih uključenih strana, uključujući radnike, trebala bi se zaštititi na uravnotežen način. Istodobno bi neodrživa poduzeća koja nemaju mogućnost opstanka trebala likvidirati što je prije moguće. Ako dužnik u financijskim poteškoćama nije gospodarski održiv ili ako se gospodarska održivost ne može lako ponovno uspostaviti, naponi restrukturiranja mogli bi dovesti do ubrzanja i akumulacije gubitaka na štetu vjerovnika, radnika i drugih dionika, kao i gospodarstva u cjelini.
- (4) Među državama članicama postoje razlike kad je riječ o rasponu postupaka koji su dostupni dužnicima u financijskim poteškoćama radi restrukturiranja njihova poslovanja. Neke države članice imaju ograničen raspon postupaka koji omogućuju restrukturiranje poduzeća samo u relativno kasnoj fazi, u okviru postupaka u slučaju nesolventnosti. U drugim državama članicama restrukturiranje je moguće u ranijoj fazi, ali dostupni postupci nisu toliko učinkoviti koliko bi mogli biti ili su vrlo formalni, osobito zato što se njima ograničava uporaba izvansudskih mehanizama. Preventivna rješenja rastući su trend prava o nesolventnosti. U okviru tog trenda daje se prednost pristupima koji su, za razliku od tradicionalnog pristupa usmjerenog na likvidaciju društva u financijskim poteškoćama, usmjereni na oporavak društva ili barem na spašavanje njegovih jedinica koje su i dalje gospodarski održive. Uz ostale dobrobiti za gospodarstvo, takvim se pristupom često pomaže u očuvanju radnih mjesta ili smanjenju gubitaka radnih mjesta. Osim toga, stupanj sudjelovanja pravosuđnih ili upravnih tijela, ili osoba koje su ta tijela imenovala, varira od nesudjelovanja ili minimalnog sudjelovanja u nekim državama članicama do potpunog sudjelovanja u drugima. Jednako tako, nacionalna pravila koja poduzetnicima omogućuju drugu priliku, posebno odobravajući im otpust dugova nastalih tijekom poslovanja, variraju među državama članicama u pogledu trajanja razdoblja otpusta i uvjeta za davanje takvog otpusta.
- (5) U brojnim državama članicama nesolventnim, ali poštenim poduzetnicima treba više od tri godine da ostvare otpust dugova i započnu iznova. Neučinkoviti okviri otpusta duga i zabrana imaju za posljedicu to da se poduzetnici moraju preseliti u drugu jurisdikciju kako bi im se omogućio novi početak u razumnom razdoblju, uz znatan dodatni trošak i za vjerovnike i za same poduzetnike. Dugotrajne naredbe o zabrani koje često prate postupak koji vodi do otpusta duga stvaraju prepreke slobodi pokretanja poduzetničke aktivnosti i samozapošljavanju.
- (6) Prekomjerno trajanje postupaka koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga u nekim državama članicama važan je čimbenik koji dovodi do niskih stopa naplate i odvraća ulagače od poslovanja u jurisdikcijama u kojima postoji opasnost od predugog trajanja i nepotrebne skupoće postupaka.
- (7) Razlike među državama članicama u pogledu postupaka koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga znače dodatne troškove za ulagače pri procjeni rizika dužnika koji dolaze u financijske poteškoće u jednoj ili više država članica ili rizika ulaganja u održiva poduzeća u financijskim poteškoćama te dodatne troškove restrukturiranja poduzeća koja imaju poslovni nastan, vjerovnike ili imovinu u drugim državama članicama. Za to je najočitiiji primjer restrukturiranje međunarodnih skupina trgovačkih društava. Ulagači navode nesigurnost po pitanju pravila o nesolventnosti ili rizik od dugih ili složenih postupaka u slučaju nesolventnosti u drugoj državi članici kao jedan od glavnih razloga zbog kojih se ne ulaže ili ne stupa u poslovni odnos s partnerom izvan države članice u kojoj imaju sjedište. Ta je nesigurnost odvratajući čimbenik koji ometa slobodu poslovnog nastana poduzeća i promicanje poduzetništva te narušava pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća („MSP-ovi”) posebno većinom nemaju sredstva koja su potrebna za procjenu rizika povezanih s prekograničnim aktivnostima.
- (8) Razlike među državama članicama u pogledu postupaka koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga dovode do nejednakih uvjeta za pristup kreditima i nejednakih stopa naplate u državama članicama. Stoga je nužan viši stupanj usklađenosti u području restrukturiranja, nesolventnosti, otpusta duga i zabrana za dobro funkcioniranje unutarnjeg tržišta općenito, a posebno za funkcioniranje unije tržišta kapitala, kao i za otpornost europskih gospodarstava, uključujući očuvanje i otvaranje novih radnih mjesta.

- (9) Trebalo bi smanjiti i dodatne troškove procjene rizika i prekograničnog izvršenja tražbina vjerovnika prezaduženih poduzetnika koji se presele u drugu državu članicu kako bi dobili otpust duga u puno kraćem razdoblju. Trebalo bi smanjiti i dodatne troškove za poduzetnike koji proizlaze iz potrebe za preseljenjem u drugu državu članicu kako bi iskoristili otpust duga. Nadalje, prepreke koje proizlaze iz dugotrajnih naredbi o zabrani povezane s nesolventnošću ili prezaduženošću poduzetnika guše poduzetništvo.
- (10) Svako restrukturiranje, osobito ono koje je opsežno i ima znatan učinak, trebalo bi se temeljiti na dijalogu s dionicima. Taj bi dijalog trebao obuhvaćati izbor predviđenih mjera u odnosu na ciljeve restrukturiranja kao i alternativne opcije te bi trebalo osigurati odgovarajuće sudjelovanje predstavnika radnika kako je predviđeno pravom Unije i nacionalnim pravom.
- (11) Prepreke ostvarivanju temeljnih sloboda nisu ograničene samo na prekogranične situacije. Međusobno sve povezane unutarnje tržište na kojem se roba, usluge, kapital i radnici slobodno kreću te koje ima sve jaču digitalnu dimenziju znači da je jako malo poduzeća isključivo domaće uzmu li se u obzir svi relevantni elementi, poput njihove baze klijenata, lanca opskrbe, područja djelatnosti, ulagača i kapitalne osnove. Čak i potpuno domaći slučajevi nesolventnosti mogu imati učinak na funkcioniranje unutarnjeg tržišta putem takozvanog domino efekta nesolventnosti, pri čemu nesolventnost dužnika može dovesti do daljnjih nesolventnosti u lancu opskrbe.
- (12) Uredba (EU) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ bavi se pitanjima nadležnosti, priznavanja i izvršenja, mjerodavnog prava i suradnje u prekograničnim postupcima u slučaju nesolventnosti, kao i međusobnom povezanošću registara nesolventnosti. Njezino područje primjene obuhvaća preventivne postupke kojima se promiče spašavanje gospodarski održivih dužnika kao i postupke otpusta za poduzetnike i druge fizičke osobe. Međutim, ta uredba ne bavi se razlikama između nacionalnih prava koja uređuju te postupke. Nadalje, instrumentom ograničenim samo na prekogranične nesolventnosti ne bi se uklonilo sve prepreke slobodnom kretanju niti bi ulagačima bilo izvedivo da unaprijed odrede prekogranični ili domaći karakter budućih potencijalnih financijskih poteškoća dužnika u budućnosti. Stoga postoji potreba za nadilaženjem pitanja pravosudne suradnje i uspostavljanjem materijalnih minimalnih standarda za postupke preventivnog restrukturiranja kao i za postupke koji vode do otpusta duga za poduzetnike.
- (13) Ovom Direktivom ne bi se trebalo dovoditi u pitanje područje primjene Uredbe (EU) 2015/848. Njezin je cilj da bude u potpunosti usklađena s tom uredbom i da je dopunjuje, tako da se od država članica zahtijeva da uspostave postupke preventivnog restrukturiranja koji su u skladu s određenim minimalnim načelima učinkovitosti. Njome se ne mijenja pristup iz te uredbe, kojim se državama članicama omogućuje da zadrže ili uvedu postupke kojima se ne ispunjava uvjet objave za obavješćivanje u skladu s Prilogom A toj uredbi. Iako se ovom Direktivom ne zahtijeva da se postupcima obuhvaćenima njezinim područjem primjene ispunjavaju svi uvjeti za obavješćivanje u skladu s tim prilogom, cilj joj je olakšati prekogranično priznavanje tih postupaka te priznavanje i izvršivost sudskih odluka.
- (14) Prednost primjene Uredbe (EU) 2015/848 jest to što se njome predviđaju zaštitne mjere protiv zlorabe preseljenja središta glavnih interesa dužnika tijekom prekograničnog postupka u slučaju nesolventnosti. Određena ograničenja trebala bi se primjenjivati i na postupke koji nisu obuhvaćeni tom uredbom.
- (15) Potrebno je smanjiti troškove restrukturiranja i za dužnike i za vjerovnike. Stoga bi trebalo smanjiti razlike među državama članicama koje otežavaju rano restrukturiranje održivih dužnika u financijskim poteškoćama i mogućnost otpusta duga za poštene poduzetnike. Smanjivanjem takvih razlika trebalo bi postići veću transparentnost, pravnu sigurnost i predvidljivost širom Unije. Njime bi trebalo maksimizirati povrate svim vrstama vjerovnika i ulagača te potaknuti prekogranična ulaganja. Većom bi se koherentnošću postupaka restrukturiranja i postupaka u slučaju insolventnosti također trebalo olakšati restrukturiranje skupina trgovačkih društava, bez obzira na to gdje se članovi skupine u Uniji nalaze.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o postupku u slučaju nesolventnosti, (SL L 141, 5.6.2015., str. 19.).

- (16) Uklanjanjem prepreka učinkovitom preventivnom restrukturiranju održivih dužnika u financijskim poteškoćama doprinosi se minimiziranju gubitka radnih mjesta, gubitaka za vjerovnike u lancu nabave, očuvanju znanja i iskustva i vještina te tako doprinosi gospodarstvu u cjelini. Olakšavanjem otpusta duga za poduzetnike pomoglo bi se izbjegavanju njihova isključenja s tržišta rada te im se omogućuje ponovno pokretanje poduzetničkih djelatnosti, uz usvajanje pouka iz prošlih iskustava. Osim toga, smanjenje trajanja postupaka restrukturiranja dovelo bi do većih stopa naplate za vjerovnike jer bi protjecanjem vremena došlo samo do daljnjih gubitaka vrijednosti dužnika ili poslovanja dužnika. Konačno, učinkovitim bi se postupcima koji se odnose na preventivno restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga omogućila preciznija procjena rizika kod odluka o uzajmljivanju i pozajmljivanju te olakšala prilagodba nesolventnih ili prezaduženih dužnika, čime bi se minimizirali gospodarski i socijalni troškovi povezani s procesom smanjenja njihovih zaduženja. Ovom bi se Direktivom državama članicama trebala omogućiti fleksibilnost u primjeni zajedničkih načela uz istodobno poštovanje nacionalnih pravnih sustava. Države članice trebale bi moći zadržati ili uvesti u svoje nacionalne pravne sustave okvire za preventivno restrukturiranje koji nisu predviđeni ovom Direktivom.
- (17) Poduzeća, a posebno MSP-ovi, koji predstavljaju 99 % svih poduzeća u Uniji, trebali bi imati koristi od koherentnijeg pristupa na razini Unije. U slučaju MSP-ova veća je vjerojatnost da će biti podvrgnuti likvidaciji umjesto restrukturiranju jer oni moraju snositi troškove koji su nerazmjerno viši od troškova s kojima se suočavaju veća poduzeća. MSP-ovi često nemaju potrebna sredstva za plaćanje visokih troškova restrukturiranja i korištenje učinkovitijim postupcima restrukturiranja koji su dostupni samo u nekim državama članicama, posebno kada se suočavaju s financijskim poteškoćama. Kako bi se tim dužnicima pomoglo da se restrukturiraju uz niske troškove, na nacionalnoj razini trebalo bi sastaviti i staviti na raspolaganje na internetu sveobuhvatne kontrolne popise za planove restrukturiranja, prilagođene potrebama i specifičnostima MSP-ova. Osim toga trebalo bi uvesti alate ranog upozoravanja kako bi se dužnike upozorilo da je hitno potrebno djelovanje, uzimajući u obzir ograničene resurse MSP-ova za zapošljavanje stručnjaka.
- (18) Pri definiranju MSP-ova države članice mogle bi uzeti u obzir Direktivu 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾ ili Preporuku Komisije od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća ⁽⁶⁾.
- (19) Iz područja primjene ove Direktive primjereno je isključiti dužnike koji su društva za osiguranje i društva za reosiguranje kako su definirana u članku 13. točkama 1. i 4. Direktive 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁷⁾, kreditne institucije kako su definirane u članku 4. stavku 1. točki 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁸⁾, investicijska društva i subjekti za zajednička ulaganja kako su definirani u članku 4. stavku 1. točkama 2. i 7. Uredbe (EU) br. 575/2013, središnje druge ugovorne strane kako su definirane u članku 2. točki 1. Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁹⁾, središnji depozitoriji vrijednosnih papira kako su definirani u članku 2. stavku 1. točki 1. Uredbe (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁰⁾ i ostale financijske institucije i subjekti navedeni u članku 1. stavku 1. prvom podstavku Direktive 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹¹⁾. Ti dužnici podliježu posebnim aranžmanima i nacionalna nadzorna i sanacijska tijela u odnosu na njih imaju široke ovlasti interveniranja. Države članice trebale bi moći isključiti druge financijske subjekte koji pružaju financijske usluge koje podliježu usporedivim aranžmanima i ovlastima interveniranja.

⁽⁵⁾ Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.).

⁽⁶⁾ Preporuka Komisije od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).

⁽⁷⁾ Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 335, 17.12.2009., str. 1.).

⁽⁸⁾ Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

⁽⁹⁾ Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (SL L 201, 27.7.2012., str. 1.).

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni Direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012 (SL L 257, 28.8.2014., str. 1.).

⁽¹¹⁾ Direktiva 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.).

- (20) Zbog sličnih razloga također je prikladno iz područja primjene ove Direktive isključiti javna tijela u skladu s nacionalnim pravom. Države članice također bi trebale moći ograničiti pristup okvirima za preventivno restrukturiranje na pravne osobe jer se na financijske poteškoće poduzetnika učinkovito može reagirati ne samo s pomoću postupaka preventivnog restrukturiranja, nego i postupaka koji vode do otpusta duga ili s pomoću neformalnih restrukturiranja na temelju ugovora. Države članice koje imaju različite pravne sustave, u kojima ista vrsta subjekta ima različit pravni status u tim pravnim sustavima, trebale bi moći primijeniti jedinstven režim na takve subjekte. Okvirom za preventivno restrukturiranje utvrđenim na temelju ove Direktive ne bi se smjelo utjecati na tražbine i prava prema dužniku koji proizlaze iz sustava strukovne mirovine ako su te tražbine i prava nastali u razdoblju prije restrukturiranja.
- (21) Prezaduženost potrošača pitanje je od velike gospodarske i društvene važnosti te je usko povezano sa smanjenjem viška duga. Nadalje, često nije moguće odrediti jasnu razliku između dugova poduzetnika koji su nastali tijekom obavljanja trgovačke, poslovne, obrtničke ili profesionalne djelatnosti i onih koji su nastali izvan tih djelatnosti. Poduzetnici ne bi stvarno mogli iskoristiti drugu priliku ako bi za otpust svojih poslovnih dugova i ostalih dugova koji su nastali izvan njihova poslovanja morali proći zasebne postupke s različitim uvjetima pristupa i razdobljima otpusta. Zbog tih bi razloga, iako ova Direktiva ne uključuje obvezujuća pravila u odnosu na prezaduženost potrošača, državama članicama bilo preporučljivo da odredbe ove Direktive o otpustu dugova što ranije počnu primjenjivati i na potrošače.
- (22) Što prije dužnik može otkriti svoje financijske poteškoće i poduzeti odgovarajuće radnje, to bi bila veća vjerojatnost izbjegavanja predstojeće nesolventnosti ili, u slučaju poslovanja čija je održivost trajno narušena, uređenijeg i učinkovitijeg procesa likvidacije. Stoga bi trebalo osigurati jasne, ažurirane i sažete informacije prilagođene korisnicima o dostupnim postupcima preventivnog restrukturiranja, kao i jedan alat ranog upozoravanja ili više njih, kako bi se dužnike koji počinju imati financijske poteškoće potaknulo na rano djelovanje. Alati ranog upozoravanja, u obliku mehanizama upozoravanja da dužnik nije izvršio određenu vrstu plaćanja, mogli bi se aktivirati na primjer pri neplaćanju poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje. Takve alate mogle bi razviti države članice ili privatni subjekti, pod uvjetom da se cilj ispuni. Države članice trebale bi informacije o alatima ranog upozoravanja staviti na raspolaganje na internetu, na primjer na posebnim internetskim stranicama ili posebnoj internetskoj stranici. Države članice trebale bi moći prilagoditi alate ranog upozoravanja, ovisno o veličini poduzeća, te utvrditi posebne odredbe o alatima ranog upozoravanja velikih poduzeća i skupina, kojima se uzimaju u obzir njihove posebnosti. Ovom se Direktivom ne bi smjela uvesti nikakva odgovornost za države članice za moguću štetu nastalu putem postupaka restrukturiranja koji su pokrenuti takvim alatima ranog upozoravanja.
- (23) Kako bi se povećala potpora radnika i njihovih predstavnika, države članice trebale bi osigurati da se predstavnicima radnika osigura pristup relevantnim i ažuriranim informacijama o dostupnosti alata za rano upozoravanje te bi također trebale moći pružiti potporu predstavnicima radnika pri procjeni ekonomske situacije dužnika.
- (24) Okvir za restrukturiranje trebao bi biti dostupan dužnicima, uključujući pravne subjekte i, ako je to predviđeno nacionalnim pravom, fizičke osobe i skupine trgovačkih društava, kako bi se omogućilo rješavanje njihovih financijskih poteškoća u ranoj fazi kada se čini da je vjerojatno da se može spriječiti njihova nesolventnost i osigurati održivost poslovanja. Okvir restrukturiranja trebao bi biti dostupan prije nego što dužnik postane nesolventan u skladu s nacionalnim pravom, to jest prije nego što dužnik ispuni uvjete iz nacionalnog prava za pokretanje skupnih postupaka u slučaju nesolventnosti koji obično obuhvaćaju oduzimanje imovine dužnika i imenovanje likvidatora. Kako bi se izbjegle zlouporabe okvira restrukturiranja, financijske poteškoće dužnika trebale bi upućivati na vjerojatnost nesolventnosti, a planom restrukturiranja trebala bi se moći spriječiti nesolventnost dužnika i osigurati održivost poslovanja.
- (25) Države članice trebale bi moći odrediti jesu li tražbine koje dospijevaju ili koje su nastale nakon podnošenja zahtjeva za pokretanje postupka preventivnog restrukturiranja ili nakon pokretanja postupka uključene u mjere preventivnog restrukturiranja ili zastoj pojedinačnih radnji ovrhe. Države članice trebale bi moći donijeti odluku o tome utječe li zastoj pojedinačnih radnji ovrhe na kamate dospjele na tražbine.

- (26) Države članice trebale bi moći uvesti ispitivanje održivosti kao uvjet za pristup postupku preventivnog restrukturiranja koji je predviđen u ovoj Direktivi. Takvo ispitivanje trebalo bi provesti bez nanošenja štete imovini dužnika, što bi se moglo učiniti, među ostalim, u obliku odobravanja privremenog zastoja ili provođenja ispitivanja bez nepotrebne odgode. Međutim, izostanak nanošenja štete ne bi trebao sprečavati države članice da od dužnika zahtijevaju da o vlastitom trošku dokažu svoju održivost.
- (27) Činjenica da države članice mogu ograničiti pristup okvirima za restrukturiranje dužnicima koji su osuđeni za teška kršenja računovodstvenih ili knjigovodstvenih obveza ne bi trebala sprečavati države članice da dužnicima također ograniče pristup okvirima za preventivno restrukturiranje ako su im knjige i evidencije nepotpune ili neispravne u toj mjeri da je nemoguće utvrditi poslovnu i financijsku situaciju dužnika.
- (28) Države članice trebale bi moći proširiti područje primjene okvira za preventivno restrukturiranje predviđenih ovom Direktivom na slučajeve u kojima se dužnici suočavaju s nefinancijskim poteškoćama, pod uvjetom da su te poteškoće stvarna i ozbiljna prijetnja dužnikovoj postojećoj ili budućoj sposobnosti da otplati dugove po njihovu dospijecu. Vremenski okvir koji treba uzeti u obzir za utvrđivanje takve prijetnje može se produljiti na razdoblje od nekoliko mjeseci, ili čak dulje, kako bi se obuhvatilo slučajeve u kojima se dužnik suočava s nefinancijskim poteškoćama koje dovode u opasnost trajnost njegova poslovanja te, u srednjoročnom razdoblju, njegovu likvidnost. To može biti slučaj, primjerice, ako dužnik izgubi klijenta koji je od ključne važnosti za njega.
- (29) Kako bi se promicala učinkovitost i smanjile odgode i troškovi, nacionalni okviri za preventivno restrukturiranje trebali bi uključivati fleksibilne postupke. Ako se ova Direktiva provodi putem nekoliko postupaka unutar okvira za restrukturiranje, dužnik bi trebao imati pristup svim pravima i zaštitnim mjerama predviđenima ovom Direktivom s ciljem postizanja učinkovitog restrukturiranja. Osim u slučaju obveznog sudjelovanja pravosudnih ili upravnih tijela kako je predviđeno ovom Direktivom, države članice trebale bi moći ograničiti sudjelovanje tih tijela na one slučajeve u kojima je to potrebno i razmjerno, pritom uzimajući u obzir, među ostalim, cilj zaštite prava i interesa dužnika i zahvaćenih strana te cilj smanjenja odgoda i troškova postupaka. Ako je vjerovnicima ili predstavnicima radnika dopušteno započinjanje postupka restrukturiranja u okviru nacionalnog prava te ako je dužnik MSP, države članice trebale bi zahtijevati suglasnost dužnika kao preduvjet započinjanja postupka te bi također trebale moći tim zahtjevom obuhvatiti dužnike koji su velika poduzeća.
- (30) Kako bi se izbjegli nepotrebni troškovi, odrazila rana priroda preventivnog restrukturiranja te kako bi se dužnici potaknuli da se prijave za preventivno restrukturiranje kada su u ranoj fazi financijskih poteškoća, u načelu bi dužnici trebali zadržati kontrolu nad svojom imovinom i svakodnevnim poslovanjem. Imenovanje upravitelja u području restrukturiranja kako bi se nadziralo aktivnost dužnika, ili preuzelo djelomično upravljanje svakodnevnim operacijama dužnika, ne bi trebalo biti obvezno u svakom slučaju, već bi se trebalo provesti posebno za svaki slučaj, ovisno o okolnostima slučaja ili o posebnim potrebama dužnika. Ipak, države članice trebale bi moći odrediti da je imenovanje upravitelja u području restrukturiranja uvijek potrebno u određenim okolnostima, primjerice: ako dužnik ostvaruje koristi od općeg zastoja pojedinačnih radnji ovrhe; ako plan restrukturiranja treba potvrditi s pomoću nadglasavanja među kategorijama; ako plan restrukturiranja uključuje mjere koje utječu na prava radnika; ili ako su dužnik ili njegovo rukovodstvo u poslovnim odnosima počinili kaznene, prijevarne ili štetne radnje.
- (31) Kako bi uključenim stranama pomogle pri pregovaranju i izradi plana restrukturiranja, države članice trebale bi predvidjeti obvezno imenovanje upravitelja u području restrukturiranja: ako pravosudno ili upravno tijelo dužniku odobri opći zastoj pojedinačnih radnji ovrhe, pod uvjetom da je u takvom slučaju upravitelj potreban za očuvanje interesa uključenih strana; ako plan restrukturiranja treba potvrditi pravosudno ili upravno tijelo s pomoću nadglasavanja među kategorijama; ako je to zatražio dužnik; ili ako to zatraži većina vjerovnika, pod uvjetom da vjerovnici pokrivaju troškove i naknade upravitelja.

- (32) Dužnik bi trebao moći imati koristi od privremenog zastoja pojedinačnih radnji ovrhe, bilo da ga je odobrilo pravosudno ili upravno tijelo ili je do njega došlo po sili zakona, s ciljem podupiranja pregovora o planu restrukturiranja, kako bi mogao nastaviti poslovati ili očuvati vrijednost svoje imovine tijekom pregovora. Ako je tako predviđeno nacionalnim pravom, zastoj bi se trebao moći primjenjivati u korist trećih strana koje pružaju jamstva, uključujući jamce i pružatelje kolaterala. Međutim, države članice trebale bi moći predvidjeti da pravosudna ili upravna tijela mogu odbiti odobriti zastoj pojedinačnih radnji ovrhe ako takav zastoj nije potreban ili ako se njime ne bi ispunio cilj podupiranja pregovora. Razlozi za odbijanje mogu biti nedostatak potpore potrebnih većina vjerovnika ili, ako je tako predviđeno nacionalnim pravom, stvarna nemogućnost dužnika da otplati dugove po njihovu dospijeću.
- (33) Kako bi se olakšao i ubrzao tijek postupka, države članice trebale bi moći utvrditi presumpcije, oborive prirode, za postojanje razloga za odbijanje zastoja ako primjerice dužnik postupa na način karakterističan za dužnika koji nije u mogućnosti otplatiti dugove po njihovu dospijeću, poput znatnog neispunjenja obveza u odnosu na radnike ili porezna tijela ili agencije nadležne za socijalno osiguranje, ili ako su dužnik ili trenutačno rukovodstvo poduzeća počinili financijsko kazneno djelo, zbog čega je izgledno da većina vjerovnika ne bi podržala početak pregovora.
- (34) Zastoj pojedinačnih radnji ovrhe mogao bi biti općenit, na način da utječe na sve vjerovnike, ili bi se mogao primjenjivati samo na neke pojedinačne vjerovnike ili kategorije vjerovnika. Države članice trebale bi moći isključiti određene tražbine ili kategorije tražbina iz područja primjene zastoja u precizno određenim okolnostima, poput tražbina koje su osigurane imovinom čijim se uklanjanjem ne bi ugrozilo restrukturiranje poduzeća ili tražbine vjerovnika kojima bi zastojem bila nepravedno nanescena šteta, primjerice nenadoknađenim gubitkom ili deprecijacijom kolaterala.
- (35) Da bi se osigurala poštena ravnoteža između prava dužnika i vjerovnika, zastoj pojedinačnih radnji ovrhe trebao bi se primjenjivati tijekom razdoblja od najviše četiri mjeseca. Složena restrukturiranja ipak mogu zahtijevati više vremena. Države članice trebale bi moći predvidjeti da u takvim slučajevima produljenja početnog razdoblja zastoja može odobriti pravosudno ili upravno tijelo. Ako pravosudno ili upravno tijelo ne donese odluku o produljenju zastoja prije isteka, zastoj bi trebao prestati proizvoditi učinke istekom razdoblja zastoja. Radi pravne sigurnosti ukupno razdoblje zastoja trebalo bi biti ograničeno na dvanaest mjeseci. Države članice trebale bi moći predvidjeti zastoj na neodređeno vrijeme ako dužnik postane nesolventan u skladu s nacionalnim pravom. Države članice trebale bi moći odlučiti primjenjuju li se rokovi iz ove Direktive na kratki privremeni zastoj u očekivanju odluke pravosudnog ili upravnog tijela o pristupu okviru za preventivno restrukturiranje.
- (36) Kako bi se osiguralo da vjerovnici nisu nepotrebno oštećeni države članice trebale bi predvidjeti da pravosudna ili upravna tijela mogu ukinuti zastoj pojedinačnih radnji ovrhe ako se njime više ne ispunjava cilj podupiranja pregovora, primjerice ako postane razvidno da potrebna većina vjerovnika ne podržava nastavak pregovora. Ako države članice predvide tu mogućnost, zastoj bi se također trebao ukinuti ako je vjerovnicima njime nepravedno nanescena šteta. Države članice trebale bi moći ograničiti mogućnost ukidanja zastoja na situacije u kojima vjerovnici nisu imali mogućnost da ih se sasluša prije nego što je on stupio na snagu ili prije nego što je produljen. Države članice također bi trebale moći predvidjeti minimalno razdoblje tijekom kojeg se zastoj ne može ukinuti. Pri utvrđivanju je li vjerovnicima nepravedno nanescena šteta, pravosudna ili upravna tijela trebala bi moći u obzir uzeti hoće li zastoj očuvati cjelokupnu vrijednost imovine te djeluje li dužnik u lošoj namjeri ili s namjerom uzrokovanja štete ili se općenito ponaša protivno legitimnim očekivanjima vjerovnikâ.

- (37) Ovom Direktivom nisu obuhvaćene odredbe o naknadama ili jamstvima za vjerovnike čiji će kolateral vjerojatno izgubiti na vrijednosti tijekom razdoblja zastoja. Pojedinačnim vjerovnicima ili kategorijama vjerovnika bila bi nepravdano nanесena šteta zastoјem ako bi njihove tražbine primјerice bile u bitno nepovoljnijem položaju kao posljedica zastoja nego što bi bila da se zastoј nije primijenio ili ako je vjerovnik u nepovoljnijem položaju od vjerovnika u sličnom položaju. Države članice trebale bi moći predvidjeti da se zastoј, kad god se utvrdi da je jednom vjerovniku ili više njih ili kategoriji vjerovnika ili više njih nanесena šteta, može ukinuti u odnosu na te vjerovnike ili kategorije vjerovnika ili u odnosu na sve vjerovnike. Države članice trebale bi moći odlučiti tko ima pravo zahtijevati ukidanje zastoja.
- (38) Zastoј pojedinačnih radnji ovrhe trebao bi rezultirati i suspenzijom dužnikove obveze podnošenja zahtjeva za pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti, ili pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti na zahtjev vjerovnika, koji bi mogli dovesti do likvidacije dužnika. Takvi postupci u slučaju nesolventnosti trebali bi, uz one koji su pravom ograničeni na likvidaciju dužnika kao jedini mogući ishod, uključivati i postupke koji bi mogli dovesti do restrukturiranja dužnika. Suspenzija pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti na zahtjev vjerovnika trebala bi se primjenjivati ne samo ako države članice predvide opći zastoј pojedinačnih radnji ovrhe kojim su obuhvaćeni svi vjerovnici, nego i ako države članice predvide mogućnost zastoja pojedinačnih radnji ovrhe kojim je obuhvaćen samo ograničen broj vjerovnika. Bez obzira na to, države članice trebale bi moći predvidjeti da se postupak u slučaju nesolventnosti može pokrenuti na zahtjev tijela javne vlasti koja ne djeluju u svojstvu vjerovnika, nego u općem interesu, kao što je javni tužitelj.
- (39) Ovom Direktivom dužnike se ne bi trebalo sprečavati da u normalnom tijeku poslovanja plaćaju tražbine nezahvaćenih vjerovnika i tražbine zahvaćenih vjerovnika koje nastanu tijekom zastoja pojedinačnih radnji ovrhe. Kako bi se osiguralo da vjerovnici s tražbinama koje su nastale prije pokretanja postupka restrukturiranja ili zastoja pojedinačnih radnji ovrhe ne vrše pritisak na dužnika da plati te tražbine koje bi u suprotnom bile smanjene provedbom plana restrukturiranja, države članice trebale bi moći osigurati suspenziju dužnikove obveze u odnosu na plaćanje tih tražbina.
- (40) Kada dužnik uđe u postupak u slučaju nesolventnosti, neki dobavljači mogu imati ugovorna prava, predviđena u takozvanim *ipso facto* klauzulama, koja im omogućuju raskid ugovora o opskrbi isključivo na temelju nesolventnosti, čak i ako je dužnik propisno ispunio svoje obveze. *Ipsa facto* klauzule mogle bi se aktivirati i kada dužnik podnese zahtjev za mjere preventivnog restrukturiranja. Ako se na takve klauzule pozove u trenutku kada dužnik samo pregovara o planu restrukturiranja ili traži zastoј pojedinačnih radnji ovrhe ili ako se na njih pozove u vezi s bilo kojim slučajem povezanim sa zastoјem, prijevremeni raskid može imati negativan učinak na poslovanje dužnika i uspješno spašavanje poslovanja. Stoga je u takvim slučajevima potrebno predvidjeti da tim vjerovnicima nije dopušteno pozvati se na *ipso facto* klauzule koje se odnose na pregovore o planu restrukturiranja ili zastoј ili bilo koji sličan slučaj povezan sa zastoјem.
- (41) Prijevremeni raskid može ugroziti sposobnost poduzeća da nastavi s radom tijekom pregovora o restrukturiranju, posebno kada je riječ o ugovorima za osnovne potrepštine poput plina, električne energije, vode, telekomunikacijskih usluga i usluga plaćanja karticom. Države članice trebale bi predvidjeti da vjerovnicima na koje se primjenjuje zastoј pojedinačnih radnji ovrhe, a čije su tražbine nastale prije zastoja i dužnik ih nije platio, tijekom razdoblja zastoja nije dopušteno zadržavanje izvršenja, raskidanje, ubrzavanje ili mijenjanje na bilo koji drugi način osnovnih izvršivih ugovora, pod uvjetom da dužnik ispunjava obveze prema tim ugovorima koji dospijevaju tijekom razdoblja zastoja. Izvršivi ugovori su na primjer sporazumi o zakupu ili licenciranju, dugoročni ugovori o opskrbi te ugovori o koncesiji.
- (42) Ovom Direktivom utvrđuju se minimalni standardi za sadržaj plana restrukturiranja. Međutim, države članice trebale bi moći zahtijevati dodatna objašnjenja u planu restrukturiranja, primјerice o kriterijima prema kojima su vjerovnici grupirani, što može biti relevantno kada je dug samo djelomično osiguran. Države članice ne bi trebale biti dužne zahtijevati stručno mišljenje u vezi s vrijednošću imovine koju u planu treba navesti.

- (43) Pravo glasa o donošenju plana restrukturiranja trebali bi imati vjerovnici na koje plan restrukturiranja utječe, uključujući radnike, te, ako je to dopušteno prema nacionalnom pravu, nositelji udjela. Države članice trebale bi moći predvidjeti ograničene iznimke od toga pravila. Strane na koje plan restrukturiranja ne utječe ne bi trebale imati prava glasa u pogledu plana, niti bi njihova potpora trebala biti potrebna za odobrenje bilo kojeg plana. Pojmom „zahvaćenih strana” trebali bi biti obuhvaćeni radnici samo u njihovu svojstvu vjerovnikâ. Ako države članice stoga odluče izuzeti tražbine radnika od okvira za preventivno restrukturiranje, oni se ne bi trebali smatrati zahvaćenim stranama. Glasovanje o donošenju plana restrukturiranja moglo bi se odvijati u obliku formalnog procesa glasovanja ili savjetovanja i dogovora s potrebnom većinom zahvaćenih strana. Međutim, ako se glasovanje odvija u obliku dogovora s potrebnom većinom, zahvaćenim stranama koje nisu sudjelovale u tom dogovoru svejedno bi se mogla ponuditi mogućnost uključivanja u plan restrukturiranja.
- (44) Kako bi se osiguralo da se prava koja su u bitnome slična tretiraju jednako i da se planovi restrukturiranja mogu donijeti bez nepravdnog oštećenja prava zahvaćenih strana, zahvaćene strane trebale bi se tretirati u zasebnim kategorijama koje odgovaraju kriterijima formiranja kategorija prema nacionalnom pravu. „Formiranje kategorija” znači grupiranje zahvaćenih strana u svrhu donošenja plana na način da se uzmu u obzir njihova prava i nadređenost njihovih tražbina i interesa. Kao minimum, osigurani i neosigurani vjerovnici uvijek bi se trebali tretirati u zasebnim kategorijama. Države članice trebale bi međutim moći zahtijevati da se formira više od dviju kategorija vjerovnika, uključujući različite kategorije neosiguranih ili osiguranih vjerovnika i kategorija vjerovnika s podređenim tražbinama. Države članice također bi trebale moći tretirati vrste vjerovnika koji nemaju dostatno zajedničkog interesa, kao što su porezna tijela ili tijela nadležna za socijalno osiguranje, u zasebnim kategorijama. Države članice trebale bi moći predvidjeti da se osigurane tražbine mogu podijeliti na osigurane i neosigurane dijelove na temelju vrednovanja kolaterala. Države članice također bi trebale moći utvrditi specifična pravila koja podržavaju formiranje kategorija u kojima bi nerazvrstani ili na drugi način posebno ranjivi vjerovnici, poput radnika ili malih dobavljača, imali koristi od takvog formiranja kategorija.
- (45) Države članice trebale bi moći predvidjeti da se dužnike koji su MSP-ovi može, na osnovi njihove relativno jednostavne strukture kapitala, izuzeti od obveze da se zahvaćene strane tretira u zasebnim kategorijama. Ako MSP-ovi odluče stvoriti samo jednu kategoriju koja glasuje i ta kategorija glasuje protiv plana, dužnici bi trebali moći podnijeti drugi plan, u skladu s općim načelima ove Direktive.
- (46) Države članice trebale bi u svakom slučaju osigurati da se u njihovu nacionalnom pravu pitanja od posebne važnosti za svrhu formiranja kategorija, poput tražbina povezanih strana, tretiraju na odgovarajući način te da njihovo nacionalno pravo sadržava pravila koja se bave potencijalnim tražbinama i spornim tražbinama. Države članice trebale bi moći urediti način na koji se postupa sa spornim tražbinama za potrebe dodjele prava glasa. Pravosudno ili upravno tijelo trebalo bi pregledati formiranje kategorija, uključujući odabir vjerovnika koji su planom zahvaćeni, kada se plan restrukturiranja podnese na potvrdu. Međutim, države članice trebale bi moći predvidjeti da ta tijela mogu pregledavati formiranje kategorija i u ranijoj fazi ako predlagatelj plana unaprijed traži potvrdu ili smjernice.
- (47) Potrebne većine trebale bi se utvrditi nacionalnim pravom kako bi se osiguralo da manjina zahvaćenih strana u svakoj kategoriji ne može spriječiti donošenje plana restrukturiranja koji ne smanjuje nepravdno njihova prava i interese. Bez pravila većine koje obvezuje nesuglasne osigurane vjerovnike, rano restrukturiranje u brojnim slučajevima ne bi bilo moguće, primjerice kada je potrebno financijsko restrukturiranje, a poduzeće je inače održivo. Da bi se osiguralo da strane imaju pravo glasa u vezi s donošenjem planova restrukturiranja proporcionalno udjelima koje imaju u poduzeću, potrebna većina trebala bi se temeljiti na iznosu tražbina vjerovnika ili interesima nositelja udjela u svakoj danoj kategoriji. Države članice trebale bi osim toga moći zahtijevati da se u svakoj kategoriji dosegne većina u broju zahvaćenih strana. Države članice trebale bi moći utvrditi pravila u odnosu na zahvaćene strane s pravom glasa, koje to pravo pravilno ne iskorištavaju ili koje nemaju zastupnika, kao što su pravila kojima se tim zahvaćenim stranama omogućuje da ih se uzme u obzir za prag sudjelovanja ili pri izračunu većine. Države članice trebale bi također moći predvidjeti prag sudjelovanja pri glasovanju.

- (48) Potrebno je da pravosudno ili upravno tijelo potvrdi plan restrukturiranja kako bi se osiguralo da je smanjenje prava vjerovnika ili interesa nositelja udjela proporcionalno prednostima restrukturiranja i da oni imaju pristup djelotvornom pravnom lijeku. Potvrda je osobito potrebna: ako su zahvaćene strane nesuglasne; ako plan restrukturiranja sadržava odredbe o novom financiranju; ili ako plan uključuje gubitak više od 25 % radne snage. Države članice trebale bi međutim moći predvidjeti da je potvrda od strane pravosudnog ili upravnog tijela potrebna i u drugim slučajevima. Potvrda plana koji uključuje gubitak više od 25 % radne snage trebala bi biti potrebna samo ako se nacionalnim pravom omogućuje da se okvirima za preventivno restrukturiranje predvide mjere koje imaju izravan učinak na ugovore o radu.
- (49) Države članice trebale bi osigurati da je pravosudno ili upravno tijelo u mogućnosti odbiti plan ako se ustanovi da se njime smanjuju prava nesuglasnih vjerovnika ili nositelja udjela na razinu koja je niža od onoga što bi razumno mogli očekivati da će primiti u slučaju likvidacije poslovanja dužnika, djelomičnom likvidacijom ili prodajom kao društva koje trajno posluje, ovisno o konkretnim okolnostima svakog dužnika, ili na razinu koja je niža od onoga što bi razumno mogli očekivati u slučaju sljedećeg najboljeg alternativnog scenarija u slučaju da plan restrukturiranja nije potvrđen. Međutim, ako se plan potvrdi putem nadglasavanja među kategorijama, trebalo bi navesti mehanizam zaštite koji je u takvom scenariju upotrijebljen. Ako države članice odluče provesti procjenu dužnika kao društva koje trajno posluje, tom bi vrijednošću trebalo uzeti u obzir dugoročno poslovanje dužnika, za razliku od likvidacijske vrijednosti. Vrijednost društva koje trajno posluje u pravilu je viša od likvidacijske vrijednosti jer se temelji na pretpostavci da poslovanje nastavlja s aktivnostima uz minimalno ometanje, ima povjerenje financijskih vjerovnika, dioničara i klijenata, nastavlja stvarati prihode i ograničava utjecaj na radnike.
- (50) Pravosudno ili upravno tijelo trebalo bi provesti test najboljeg interesa vjerovnika samo ako se plan restrukturiranja osporava na toj osnovi, kako bi se izbjeglo obavljanje procjene za svaki predmet, a države članice trebale bi moći predvidjeti ispitivanje po službenoj dužnosti ostalih uvjeta potrebnih za potvrdu. Države članice trebale bi moći dodati druge uvjete koje je potrebno ispuniti kako bi se potvrdio plan restrukturiranja, poput odgovarajuće zaštite nositelja udjela. Pravosudna ili upravna tijela trebala bi moći odbiti potvrditi planove restrukturiranja u kojima ne postoje razumni izgledi za sprečavanje nesolventnosti dužnika ili osiguravanje održivosti poslovanja. Međutim, od država članica ne bi se trebalo zahtijevati da osiguraju odvijanje takve procjene po službenoj dužnosti.
- (51) Obavješćivanje svih zahvaćenih strana trebalo bi biti jedan od uvjeta za potvrdu plana restrukturiranja. Države članice trebale bi moći definirati oblik obavješćivanja, utvrditi trenutak obavješćivanja te utvrditi odredbe o postupanju s nepoznatim tražbinama u pogledu obavješćivanja. Države članice također bi trebale moći predvidjeti da se nezahvaćene strane mora obavješćivati o planu restrukturiranja.
- (52) Trebalo bi smatrati da je test „najboljeg interesa vjerovnika” zadovoljen ako nijedan nesuglasni vjerovnik planom restrukturiranja nije doveden u nepovoljniji položaj, nego što bi to bilo u slučaju likvidacije, bilo djelomične likvidacije ili prodaje kao društva koje trajno posluje, ili u slučaju sljedećeg najboljeg alternativnog scenarija ako se plan restrukturiranja ne potvrdi. Države članice trebale bi moći odabrati jedan od tih pragova pri provedbi testa najboljeg interesa vjerovnika u nacionalnom pravu. To ispitivanje trebalo bi se primjenjivati u svakom slučaju ako se plan treba potvrditi da bi bio obvezujući za nesuglasne vjerovnike ili, ovisno o slučaju, nesuglasne kategorije vjerovnika. Kao posljedica testa najboljeg interesa vjerovnika, ako javni institucijski vjerovnici imaju privilegirani status u skladu s nacionalnim pravom, države članice mogle bi predvidjeti da se planom ne može nametnuti potpuno ili djelomično ukidanje tražbina tih vjerovnika.
- (53) Iako bi se plan restrukturiranja uvijek trebao donijeti ako potrebna većina u svakoj zahvaćenoj kategoriji podržava plan, plan restrukturiranja koji ne podržava potrebna većina u svakoj zahvaćenoj kategoriji moglo bi i dalje potvrditi pravosudno ili upravno tijelo na prijedlog dužnika ili uz dužnikovu suglasnost. U slučaju pravne osobe države članice trebale bi moći odlučiti treba li se u svrhu donošenja ili potvrđivanja plana restrukturiranja dužnik shvatiti kao upravni odbor pravne osobe ili određena većina dioničara ili nositelja udjela. Kako bi plan bio potvrđen u slučaju nadglasavanja među kategorijama, trebala bi ga podržati većina kategorija zahvaćenih strana koje glasuju. Barem jedna od tih kategorija trebala bi biti kategorija osiguranih vjerovnika ili nadređena u odnosu na kategoriju uobičajenih neosiguranih vjerovnika.

- (54) Trebalo bi biti moguće da se, ako većina kategorija koje glasaju ne podržava plan restrukturiranja, plan ipak može potvrditi ako ga podržava barem jedna od zahvaćenih ili ugroženih kategorija vjerovnika koja nakon procjene dužnika kao društva koje trajno posluje primi uplatu ili zadrži interes, ili, ako je to predviđeno nacionalnim pravom, za koju se može razumno pretpostaviti da prima uplatu ili zadržava interes ako se u skladu s nacionalnim pravom primjenjuje uobičajeno rangiranje likvidacijskih prioriteta. U takvom slučaju države članice trebale bi moći povećati broj kategorija koje su potrebne za odobrenje plana, a da nužno ne zahtijevaju da bi sve te kategorije, nakon procjene dužnika kao društva koje trajno posluje, trebale primiti uplatu ili zadržati interes u skladu s nacionalnim pravom. Države članice, međutim, ne bi trebale zahtijevati suglasnost svih kategorija. U skladu s tim, ako postoje samo dvije kategorije vjerovnika, suglasnost najmanje jedne kategorije trebalo bi smatrati dostatnim ako su ispunjeni drugi uvjeti za primjenu nadglasavanja među kategorijama. Za vjerovnike bi se trebalo smatrati da su ugroženi ako postoji smanjenje vrijednosti njihovih tražbina.
- (55) U slučaju nadglasavanja među kategorijama države članice trebale bi osigurati da nesuglasnim kategorijama zahvaćenih vjerovnika nije nepravедno nanescena šteta u skladu s predloženim planom te bi takvim nesuglasnim kategorijama trebale osigurati dostatnu zaštitu. Države članice trebale bi moći zaštititi nesuglasnu kategoriju zahvaćenih vjerovnika osiguravanjem da se ona tretira barem jednako povoljno kao i bilo koja druga kategorija koja je jednako rangirana i povoljnije nego bilo koja njoj podređena kategorija. Države članice mogle bi kao alternativno rješenje zaštititi nesuglasnu kategoriju zahvaćenih vjerovnika osiguravanjem da takva nesuglasna kategorija bude u potpunosti namirena ako podređena kategorija primi bilo kakvu raspodjelu ili zadrži bilo kakav interes prema planu restrukturiranja („pravilo apsolutnog prioriteta”). Države članice trebale bi imati diskrecijsko pravo u provedbi koncepta namirenja u potpunosti, među ostalim u pogledu vremena isplate, pod uvjetom da je zaštićena glavna tražbina i, u slučaju osiguranih vjerovnika, vrijednost kolaterala. Države članice također bi trebale moći odlučiti o izboru istovrijednih sredstava kojima bi se izvorna tražbina mogla u potpunosti namiriti.
- (56) Države članice trebale bi moći odstupiti od pravila apsolutnog prioriteta, primjerice kada se smatra pravednim da nositelji udjela zadrže određene interese prema planu unatoč tome što je nadređena kategorija obvezna prihvatiti smanjenje svojih tražbina, ili da glavni dobavljači obuhvaćeni odredbom o zastoju pojedinačnih radnji ovrhe budu isplaćeni prije nadređenih kategorija vjerovnika. Države članice trebale bi moći izabrati koji će od gore navedenih mehanizama zaštite uspostaviti.
- (57) Iako bi legitimni interesi dioničara ili ostalih nositelja udjela trebali biti zaštićeni, države članice trebale bi osigurati da oni ne mogu neopravđano sprečavati donošenje planova restrukturiranja kojima bi se vratila održivost dužnika. Države članice trebale bi moći taj cilj postići na različite načine, na primjer tako da nositeljima udjela ne daju pravo glasa o planu restrukturiranja i da ne uvjetuju donošenje plana restrukturiranja pristankom nositelja udjela koji nakon procjene poduzeća ne bi primili nikakvu uplatu ili drugu naknadu ako bi se primjenjivalo uobičajeno rangiranje likvidacijskih prioriteta. Međutim, kada nositelji udjela imaju pravo glasa o planu restrukturiranja, pravosuđno ili upravno tijelo trebalo bi moći potvrditi plan primjenom pravila nadglasavanja među kategorijama, bez obzira na neslaganje jedne ili više kategorija nositelja udjela. Države članice koje isključuju nositelje udjela iz glasovanja ne bi trebale biti dužne primjenjivati pravilo apsolutnog prioriteta u odnosu između vjerovnika i nositelja udjela. Drugi mogući način osiguravanja da nositelji udjela neopravđano ne sprečavaju donošenje planova restrukturiranja bilo bi osiguravanje da mjere restrukturiranja koje izravno utječu na prava nositelja udjela i koje treba odobriti glavna skupština dioničara u okviru prava trgovačkih društava ne podliježu zahtjevima za neopravđano veliku potrebnu većinu te da nositelji udjela nemaju nadležnost u odnosu na mjere restrukturiranja kojima se izravno ne utječe na njihova prava.
- (58) Nekoliko kategorija nositelja udjela može biti potrebno kada postoje različite kategorije vlasničkih udjela s različitim pravima. Nositelji udjela u MSP-ovima koji nisu samo ulagači, već i vlasnici poduzeća te doprinose poduzeću na druge načine, poput stručnosti u upravljanju, možda ne bi imali poticaja za restrukturiranje pod takvim uvjetima. Zbog tog bi razloga nadglasavanje među kategorijama za dužnike koji su MSP-ovi trebalo ostati neobvezno.
- (59) Plan restrukturiranja trebao bi, u svrhu njegove provedbe, omogućivati nositeljima udjela u MSP-ovima da doprinesu restrukturiranju u nenovčanom obliku, na primjer iskustvom, ugledom ili poslovnim kontaktima.

- (60) Tijekom postupaka preventivnog restrukturiranja radnici bi trebali imati punu zaštitu prema radnom pravu. Ovom se Direktivom osobito ne bi smjelo dovoditi u pitanje prava radnika zajamčena direktivama Vijeća 98/59/EZ ⁽¹²⁾ i 2001/23/EZ ⁽¹³⁾ te direktivama 2002/14/EZ ⁽¹⁴⁾, 2008/94/EZ ⁽¹⁵⁾ i 2009/38/EZ ⁽¹⁶⁾ Europskog parlamenta i Vijeća. Obveze koje se tiču obavješćivanja radnika i savjetovanja s njima prema nacionalnom pravu kojim se prenose navedene direktive ostaju u potpunosti nepromijenjene. To uključuje obveze obavješćivanja predstavnika radnika i savjetovanja s njima o odluci da se upotrijebi okvir za preventivno restrukturiranje u skladu s Direktivom 2002/14/EZ.
- (61) Radnicima i njihovim predstavnicima trebalo bi pružiti sve informacije koje se odnose na predloženi plan o restrukturiranju, u mjeri u kojoj je to predviđeno pravom Unije, kako bi im se omogućila provedba detaljne procjene različitih ishoda. Nadalje, radnici i njihovi predstavnici trebali bi biti uključeni u mjeri u kojoj je to potrebno kako bi se ispunili zahtjevi u vezi sa savjetovanjem utvrđeni u pravu Unije. S obzirom na to da je potrebno osigurati primjerenu zaštitu radnika, države članice trebale bi biti obvezne sve nepodmirene tražbine radnika izuzeti iz zastoja pojedinačnih radnji ovrhe neovisno o tome jesu li te tražbine nastale prije ili nakon odobrenja zastoja. Zastoj ovrhe nepodmirenih tražbina radnika trebao biti dopušten samo za iznose i za razdoblje za koje je isplata takvih tražbina na sličnoj razini učinkovito zajamčena drugim sredstvima prema nacionalnom pravu. Ako su nacionalnim pravom predviđena ograničenja odgovornosti jamstvenih institucija, bilo u pogledu duljine jamstva ili iznosa plaćenog radnicima, radnici bi trebali moći ostvariti bilo koji manjak svojih tražbina u odnosu na poslodavca čak i tijekom razdoblja zastoja. Države članice bi kao alternativno rješenje trebale moći isključiti tražbine radnika iz područja primjene okvira za preventivno restrukturiranje i predvidjeti njihovu zaštitu u okviru nacionalnog prava.
- (62) Ako plan restrukturiranja obuhvaća prijenos dijela poduzeća ili poslovanja, prava radnika koja proizlaze iz ugovora o radu ili iz radnog odnosa, osobito pravo na plaće, trebala bi biti zaštićena u skladu s člancima 3. i 4. Direktive 2001/23/EZ, ne dovodeći u pitanje posebna pravila koja se primjenjuju na postupke u slučaju nesolventnosti prema članku 5. te direktive te posebno mogućnosti predviđene člankom 5. stavkom 2. te direktive. Ovom Direktivom ne bi trebalo dovoditi u pitanje prava na obavješćivanje i savjetovanje, koja se jamče Direktivom 2002/14/EZ, među ostalim o odlukama koje vjerojatno dovode do znatnih promjena u organizaciji rada ili ugovornih odnosa s ciljem postizanja dogovora o tim odlukama. Nadalje, u skladu s ovom Direktivom radnici na čije tražbine utječe plan restrukturiranja trebali bi imati pravo glasa u vezi s planom. U svrhu glasovanja o planu restrukturiranja, države članice trebale bi moći odlučiti smjestiti radnike u zasebnu kategoriju u odnosu na ostale kategorije vjerovnika.
- (63) Pravosudna ili upravna tijela trebala bi odlučivati o procjeni poslovanja koje je u postupku likvidacije ili u sljedećem najboljem alternativnom scenariju, u slučaju da plan restrukturiranja nije potvrđen, samo u slučaju da nesuglasna zahvaćena strana osporava plan restrukturiranja. To ne bi trebalo sprečavati države članice u provođenju procjena u drugom kontekstu, u skladu s nacionalnim pravom. Međutim, takva odluka trebala bi se moći sastojati i od odobrenja procjene od strane stručnjaka ili procjene koju su dužnik ili neka druga strana podnijeli u ranijoj fazi procesa. Ako se donese odluka o provođenju procjene, države članice trebale bi moći predvidjeti posebna pravila, koja ne ulaze u opće građansko postupovno pravo, za potrebe procjene u slučajevima restrukturiranja i s ciljem osiguravanja njezine brze provedbe. Ova Direktiva ni na koji način ne bi smjela utjecati na pravila o teretu dokazivanja u okviru nacionalnog prava u slučaju procjene.
- (64) Obvezujući učinci plana restrukturiranja trebali bi biti ograničeni na zahvaćene strane koje su bile uključene u donošenje plana. Države članice trebale bi moći odrediti što podrazumijeva uključivanje vjerovnika, među ostalim u slučaju nepoznatih vjerovnika ili vjerovnika budućih tražbina. Države članice trebale bi na primjer moći odlučiti o načinu postupanja s vjerovnicima koji su bili propisno obaviješteni, ali nisu sudjelovali u postupcima.

⁽¹²⁾ Direktiva Vijeća 98/59/EZ od 20. srpnja 1998. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na kolektivno otkazivanje (SL L 225, 12.8.1998., str. 16.).

⁽¹³⁾ Direktiva Vijeća 2001/23/EZ od 12. ožujka 2001. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na zaštitu prava zaposlenika kod prijenosa poduzeća, pogona ili dijelova poduzeća ili pogona (SL L 82, 22.3.2001., str. 16.).

⁽¹⁴⁾ Direktiva 2002/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2002. o uspostavljanju općeg okvira za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima u Europskoj zajednici (SL L 80, 23.3.2002., str. 29.).

⁽¹⁵⁾ Direktiva 2008/94/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008. o zaštiti zaposlenika u slučaju insolventnosti njihovog poslodavca (SL L 283, 28.10.2008., str. 36.).

⁽¹⁶⁾ Direktiva 2009/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o osnivanju Europskog radničkog vijeća ili uvođenju postupka koji obuhvaća poduzeća i skupine poduzeća na razini Zajednice radi obavješćivanja i savjetovanja radnika (SL L 122, 16.5.2009., str. 28.).

- (65) Zainteresirane zahvaćene strane trebale bi moći podnijeti žalbu na odluku o potvrdi plana restrukturiranja koju je donijelo upravno tijelo. Države članice također bi trebale moći uvesti mogućnost podnošenja žalbe na odluku o potvrdi plana restrukturiranja koju je donijelo pravosudno tijelo. Međutim, kako bi se osigurala učinkovitost plana, smanjila nesigurnost i izbjegle neopravdane odgođe, žalbe u pravilu ne bi trebale imati suspenzivan učinak te stoga ne bi trebale sprečavati provedbu plana restrukturiranja. Države članice trebale bi moći odrediti i ograničiti razloge za žalbu. U slučaju žalbe na odluku o potvrdi plana države članice trebale bi moći pravosudnim tijelima dozvoliti izdavanje prethodne ili privremene odluke kojom bi se zaštitilo izvršavanje i provedba plana od posljedica prihvatanja žalbe u tijeku. U slučaju da je žalba prihvaćena, pravosudna ili upravna tijela trebala bi kao alternativu ukidanju plana moći razmotriti izmjenu plana, ako države članice predviđaju takvu mogućnost, kao i potvrdu plana bez izmjena. Strane bi trebale moći predložiti izmjene plana ili o njima glasovati, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev pravosudnog tijela. Države članice također bi mogle predvidjeti naknadu za novčane gubitke strane čija žalba je prihvaćena. U slučaju da pravosudno tijelo odluči da žalba ima suspenzivan učinak, trebalo bi biti moguće nacionalnim pravom urediti pitanja potencijalnog novog zastoja ili produljenja zastoja.
- (66) Uspjeh plana restrukturiranja često ovisi o tome je li financijska pomoć pružena dužniku kao podrška, kao prvo, odvijanju poslovanja tijekom pregovora o restrukturiranju i, kao drugo, provedbi plana restrukturiranja nakon njegove potvrde. Financijsku pomoć trebalo bi tumačiti u širokom smislu, uključujući osiguravanje novčanih sredstava ili jamstava trećih strana i pružanje zaliha, inventara, sirovina i komunalnih usluga, na primjer odobravanjem duljeg razdoblja otplate dužniku. Privremeno financiranje i novo financiranje trebalo bi stoga biti isključeno iz tužbi radi pobijanja dužnikovih radnji kojima se takvo financiranje pokušava proglašiti ništavim, pobožnim ili neizvršivim jer je to radnja koja štetno utječe na vjerovnike u kontekstu naknadnih postupaka u slučaju nesolventnosti.
- (67) Nacionalnim propisima o nesolventnosti kojima su predviđene tužbe radi pobijanja dužnikovih radnji za privremeno i novo financiranje ili kojima je predviđeno da novi davatelji kredita mogu podlijegati građansko-pravnim, administrativnim ili kaznenim sankcijama zbog davanja kredita dužnicima u financijskim poteškoćama moglo bi se ugroziti dostupnost financiranja koje je potrebno za uspješne pregovore i provedbu plana restrukturiranja. Ovom se Direktivom ne bi trebalo dovoditi u pitanje ostale razloge za proglašavanje novog ili privremenog financiranja ništavim, pobožnim ili neizvršivim, niti pokretanje postupaka građanskopravne, kaznene ili upravne odgovornosti za pružatelje takvog financiranja, kako je utvrđeno nacionalnim pravom. Ti ostali razlozi mogli bi među ostalim uključivati prijevaru, lošu namjeru, određeni tip odnosa među stranama koji bi mogao biti povezan sa sukobom interesa, poput transakcija među povezanim stranama ili između dioničara i društva te transakcija u kojima je strana zaprimila vrijednost ili kolateral na koji nije imala pravo u vrijeme transakcije ili na način koji nije bio ispravan.
- (68) Pri pružanju privremenog financiranja strane ne znaju hoće li plan restrukturiranja u konačnici biti potvrđen. Stoga države članice ne bi trebale biti obvezne ograničiti zaštitu privremenog financiranja na slučajeve u kojima plan donose vjerovnici ili potvrđuje pravosudno ili upravno tijelo. Da bi se izbjegle potencijalne zlouporabe, zaštićeno bi trebalo biti samo financiranje koje je opravdano i hitno potrebno za nastavak rada ili opstanak poslovanja dužnika ili za očuvanje ili poboljšanje vrijednosti tog poslovanja dok se čeka na potvrdu tog plana. Osim toga, ovom se Direktivom ne bi trebalo sprečavati države članice da uvedu mehanizam prethodne kontrole za privremeno financiranje. Države članice trebale bi moći ograničiti zaštitu za novo financiranje na one slučajeve u kojima je pravosudno ili upravno tijelo potvrdilo plan, a za privremeno financiranje na slučajeve u kojima je ono predmet prethodne kontrole. Mehanizam prethodne kontrole za privremeno financiranje ili druge transakcije mogao bi izvršavati upravitelj u području restrukturiranja, odbor vjerovnika ili pravosudno ili upravno tijelo. Zaštita od tužbi radi pobijanja dužnikovih radnji i zaštita od osobne odgovornosti minimalna su jamstva koja bi trebalo odobriti za privremeno financiranje i novo financiranje. Međutim, poticanje novih davatelja kredita da preuzmu povećani rizik ulaganja u održivog dužnika u financijskim poteškoćama moglo bi zahtijevati daljnje poticaje poput davanja prednosti takvom financiranju barem u odnosu na neosigurane tražbine u daljnjim postupcima u slučaju nesolventnosti.

- (69) Kako bi se promicala kultura kojom se potiče rano preventivno restrukturiranje, poželjno je da transakcije koje su opravdane i hitno potrebne za pregovore ili provedbu plana restrukturiranja također budu zaštićene od tužbi radi pobijanja dužnikovih radnji u daljnjim postupcima u slučaju nesolventnosti. Pravosudna ili upravna tijela trebala bi moći, pri određivanju jesu li troškovi i naknade opravdani i hitno potrebni, na primjer razmotriti predviđanja i procjene dostavljene zahvaćenim stranama, odboru vjerovnika, upravitelju u području restrukturiranja ili samom pravosudnom ili upravnom tijelu. S tim ciljem države članice također bi trebale moći zahtijevati da dužnici dostave i ažuriraju relevantne procjene. Takva bi zaštita trebala povećati sigurnost u pogledu transakcija s poduzećima za koja se zna da su u financijskim poteškoćama te ukloniti strah vjerovnika i ulagača da bi se sve takve transakcije mogle proglasiti ništavima u slučaju neuspješnog restrukturiranja. Države članice trebale bi moći odrediti trenutak, koji prethodi pokretanju postupka preventivnog restrukturiranja i odobravanju zastoja pojedinačnih radnji ovrhe, od kojeg naknade i troškovi pregovaranja, donošenja, potvrđivanja ili traženja profesionalnih savjeta za plan restrukturiranja počinju biti zaštićeni od tužbi radi pobijanja dužnikovih radnji. U slučaju ostalih plaćanja i izdataka te zaštite isplaćivanja plaća radnicima, ta početna točka mogla bi također biti odobravanje zastoja ili pokretanje postupka preventivnog restrukturiranja.
- (70) Kako bi se dodatno promicalo preventivno restrukturiranje, važno je osigurati da direktori ne budu obeshrabreni u opravdanom poslovnom prosuđivanju ili poduzimanju opravdanih trgovačkih rizika, posebno ako bi to popravilo izgleda za restrukturiranje potencijalno održivih poduzeća. Ako je društvo u financijskim poteškoćama, direktori bi trebali poduzeti korake kako bi se minimizirali gubici i izbjegla nesolventnost, kao što su: traženje stručnog savjeta, uključujući savjete o restrukturiranju i nesolventnosti, primjerice uporabom alata za rano upozoravanje gdje je to primjenjivo; zaštita imovine društva kako bi se maksimizirala vrijednost i izbjegao gubitak ključne imovine; razmatranje strukture i funkcija poslovanja kako bi se ispitala održivost i smanjili rashodi; izbjegavanje onih vrsta transakcija društva koje bi mogle biti podložne pobijanjima dužnikovih radnji, osim ako postoji odgovarajuća poslovna opravdanost; nastavak trgovanja u okolnostima u kojima je to prikladno da bi se maksimizirala vrijednost poduzeća kao društva koje trajno posluje; održavanje pregovora s vjerovnicima i pokretanje postupaka preventivnog restrukturiranja.
- (71) Kada dužniku prijete nesolventnost, važno je zaštititi i legitimne interese vjerovnika od odluka uprave koje mogu utjecati na ustrojstvo dužnikove imovine, posebno kada bi te odluke mogle dovesti do daljnjeg smanjenja vrijednosti imovine na raspolaganju za restrukturiranje ili za distribuciju vjerovnicima. Stoga je potrebno osigurati da u tim okolnostima direktori izbjegavaju sve namjerne radnje ili radnje iz krajnje nepažnje koje bi rezultirale osobnom dobiti nauštrb dionika te da izbjegavaju pristanak na transakcije ispod tržišne cijene ili poduzimanje radnji koje dovode do davanja nepoštenog povlaštenog položaja jednom ili više dionika. Države članice trebale bi moći provesti odgovarajuće odredbe ove Direktive osiguravanjem da pravosudna ili upravna tijela pri procjeni odgovornosti direktora za povredu dužnosti brižnog postupanja uzmu u obzir pravila o dužnostima direktora utvrđena u ovoj Direktivi. Cilj ove Direktive nije uvođenje hijerarhije među različitim stranama čiji se interesi trebaju uzeti u obzir. Međutim, države članice trebale bi moći odlučiti o uspostavi takve hijerarhije. Ovom Direktivom ne bi se trebala dovoditi u pitanje nacionalna pravila država članica o postupcima donošenja odluka u trgovačkom društvu.
- (72) Kod poduzetnika koji obavljaju trgovačku, poslovnu ili obrtničku djelatnost ili se bave slobodnim zanimanjem ili su samozaposlene osobe može postojati opasnost od nesolventnosti. Razlike među državama članicama u pogledu prilika za novi početak mogle bi potaknuti prezadužene ili nesolventne poduzetnike da se premjeste u državu članicu različitu od države članice u kojoj imaju poslovni nastan kako bi iskoristili kraća razdoblja otpusta ili pogodnije uvjete za otpust, što dovodi do dodatne pravne nesigurnosti i troškova za vjerovnike pri naplati njihovih tražbina. Nadalje, posljedice nesolventnosti, a posebno društvena stigma, pravne posljedice poput zabrane osnivanja i obavljanja poduzetničke djelatnosti poduzetnicima i stalna nemogućnost otplate dugova predstavljaju značajne prepreke poduzetnicima koji nastoje uspostaviti poslovanje ili dobiti drugu priliku, čak i ako dokazi pokazuju da poduzetnici koji su postali nesolventni imaju više šansi za uspjeh iz sljedećeg pokušaja.

- (73) Stoga bi trebalo poduzeti korake kako bi se smanjili negativni učinci prezaduženosti ili nesolventnosti na poduzetnike, posebno omogućivanjem potpunog otpusta duga nakon određenog razdoblja te ograničavanjem trajanja naredbi o zabrani koje se izdaju u odnosu na prezaduženost ili nesolventnost dužnika. Pojam „nesolventnosti” trebalo bi definirati nacionalnim pravom i ona bi mogla postojati u obliku prezaduženosti. Pojam „poduzetnika” u smislu ove Direktive ne bi trebao utjecati na položaj rukovoditelja ili direktora društva, koje bi trebalo tretirati u skladu s nacionalnim pravom. Države članice također bi trebale moći odlučiti o načinima pristupa otpustu, među ostalim o mogućnosti da dužnik zatraži otpust.
- (74) Države članice trebale bi moći predvidjeti mogućnost prilagodbe obveza otplate nesolventnih poduzetnika u slučaju da je došlo do znatne promjene u njihovoj financijskoj situaciji, neovisno o tome radi li se o njezinom poboljšanju ili pogoršanju. Ovom Direktivom ne bi se trebalo zahtijevati da plan otplate podržava većina vjerovnika. Države članice trebale bi moći predvidjeti da se poduzetnike ne sprečava da započnu novu djelatnost u istom ili različitom području tijekom provedbe plana otplate.
- (75) Otpust duga trebao bi biti dostupan u postupcima koji uključuju plan otplate, realizaciju imovine ili njihovu kombinaciju. Države članice pri provedbi tih pravila trebale bi moći slobodno odabrati jednu od tih opcija. Ako je u okviru nacionalnog prava na raspolaganju više od jednog postupka koji vode do otpusta duga, države članice trebale bi osigurati da se najmanje jednim od tih postupaka nesolventnim poduzetnicima pruži mogućnost potpunog otpusta duga unutar razdoblja koje nije dulje od tri godine. U slučaju postupaka u kojima se kombinira realizacija imovine i plan otplate, razdoblje otpusta trebalo bi početi najkasnije od datuma kada sud potvrdi plan otplate ili od datum početka provedbe plana, na primjer od prve rate u okviru plana, ali bi moglo započeti i ranije, primjerice kada se donese odluka o pokretanju postupka.
- (76) U postupcima koji ne uključuju plan otplate razdoblje otpusta trebalo bi početi najkasnije od datuma kada pravosudno ili upravno tijelo donese odluku o pokretanju postupka ili od datuma uspostave nesolvencijske mase. Za potrebe izračuna trajanja razdoblja otpusta u okviru ove Direktive države članice trebale bi moći predvidjeti da pojam „pokretanje postupka” ne obuhvaća preliminarne mjere, poput mjera očuvanja ili imenovanja preliminarne upravitelja u slučaju nesolventnosti, osim ako se takvim mjerama omogućuje realizacija imovine, uključujući raspolaganje imovinom i njezinu raspodjelu vjerovnicima. Uspostava nesolvencijske mase ne bi nužno trebala za sobom povlačiti formalnu odluku ili potvrdu od strane pravosudnog ili upravnog tijela ako se takva odluka ne zahtijeva nacionalnim pravom te bi se mogla sastojati od podnošenja inventara imovine i obveza.
- (77) Ako postupak za provedbu otpusta od duga podrazumijeva realizaciju imovine poduzetnika, države članice ne bi trebale biti spriječene predvidjeti da se zahtjev za otpust tretira odvojeno od realizacije imovine, pod uvjetom da je takav zahtjev sastavni dio postupka za provedbu otpusta u okviru ove Direktive. Države članice trebale bi moći odlučiti o pravilima u vezi s teretom dokazivanja za izvođenje otpusta, što znači da bi trebalo biti moguće od poduzetnika zakonski zahtijevati da dokažu ispunjavanje svojih obveza.
- (78) Potpuni otpust duga ili prestanak zabrana nakon razdoblja koje nije dulje od tri godine nije primjereno u svim okolnostima i stoga bi moglo biti potrebno uvesti odstupanja od tog pravila koja su opravdana razlozima utvrđenima u nacionalnom pravu. Takva bi se odstupanja primjerice trebala uvesti ako je dužnik nepošten ili ako je postupao u lošoj namjeri. Ako nacionalnim pravom u odnosu na poduzetnike nije predviđena presumpcija poštenja i dobre vjere, teretom dokazivanja njihova poštenja i dobre vjere ne bi im trebalo nepotrebno otežati ulazak u postupak.

- (79) Pri utvrđivanju je li poduzetnik bio nepošten, pravosudna ili upravna tijela mogla bi uzeti u obzir okolnosti poput: prirode i razmjera duga; vremena kada je dug nastao; napora poduzetnika da plati dug i ispuni pravne obveze, uključujući javne zahtjeve u vezi s licenciranjem i potrebu za valjanim knjigovodstvom; radnji koje je poduzetnik poduzimao da onemogući primjenu postupka vjerovnika; ispunjenja dužnosti ako postoji vjerojatnost nesolventnosti kojima podliježu poduzetnici koji su direktori trgovačkog društva; te poštovanja prava Unije i nacionalnog prava u području tržišnog natjecanja i rada. Trebalo bi biti moguće uvesti odstupanja i ako poduzetnik nije postupio u skladu s određenim pravnim obvezama, uključujući obveze maksimiziranja povrata vjerovnicima koje bi mogle biti u obliku opće obveze generiranja dohotka ili imovine. Nadalje, trebalo bi biti moguće uvesti posebna odstupanja ako je potrebno jamčiti ravnotežu između prava dužnika i prava jednog ili više vjerovnika, primjerice ako je vjerovnik fizička osoba kojoj je potrebna veća zaštita nego dužniku.
- (80) Odstupanje bi također moglo biti opravdano ako troškovi postupka koji vode do otpusta duga, uključujući pristojbe pravosudnih i upravnih tijela i upravitelja u nisu pokriveni. Države članice trebale bi moći predvidjeti da se prednosti tog otpusta mogu opozvati ako se na primjer financijsko stanje dužnika znatno poboljša zbog neočekivanih okolnosti, poput dobitka na lutriji, ili dobivanja nasljedstva ili donacije. Države članice ne bi trebale biti spriječene predvidjeti dodatna odstupanja u precizno određenim okolnostima i kada je to opravdano.
- (81) U slučaju postojanja opravdanog razloga na temelju nacionalnog prava moglo bi biti primjereno ograničiti mogućnost otpusta za određene kategorije duga. Države članice trebale bi moći isključiti osigurane dugove iz prihvatljivosti za otpust samo do vrijednosti kolaterala kako je određeno nacionalnim pravom, a ostatak duga trebalo bi tretirati kao neosigurani dug. Države članice trebale bi moći isključiti dodatne kategorije duga kada je to opravdano.
- (82) Države članice trebale bi moći predvidjeti da pravosudna ili upravna tijela mogu po službenoj dužnosti ili na zahtjev osobe s legitimnim interesom provjeravati jesu li poduzetnici ispunili uvjete za dobivanje potpunog otpusta duga.
- (83) Ovom Direktivom ne bi trebalo spriječiti države članice da, ako je poduzetniku kao rezultat naredbe o zabrani uskraćena ili opozvana dozvola ili licencija da nastavi s obavljanjem obrtničke, poslovne, trgovačke ili profesionalne djelatnosti, od njega zahtijevaju podnošenje novog zahtjeva za dobivanje nove dozvole ili licencije nakon isteka te zabrane. Ako tijelo države članice donese odluku koja se odnosi na posebno nadziranu djelatnost, trebalo bi biti moguće također uzeti u obzir, čak i nakon isteka razdoblja zabrane, činjenicu da je nesolventni poduzetnik postigao otpust duga u skladu s ovom Direktivom.
- (84) Osobni dugovi i dugovi koji proizlaze iz poslovanja koji se ne mogu razumno razdvojiti, primjerice ako je imovina upotrijebljena tijekom obavljanja poslovne djelatnosti poduzetnika kao i izvan te djelatnosti, trebali bi se tretirati u jedinstvenom postupku. Ako države članice predvide da se na takve dugove primjenjuju različiti postupci u slučaju nesolventnosti, potrebno je koordinirati te postupke. Ovom Direktivom ne bi se trebala dovoditi u pitanje mogućnost da države članice odluče sve dugove poduzetnika tretirati u jedinstvenom postupku. Države članice u kojima se poduzetnicima dozvoljava nastavak poslovanja za njihov račun tijekom postupka u slučaju nesolventnosti ne bi trebale biti spriječene predvidjeti da takvi poduzetnici mogu podlijezati novom postupku u slučaju nesolventnosti u slučaju da takvo nastavljeno poslovanje postane nesolventno.
- (85) Potrebno je održati i poboljšati transparentnost i predvidljivost postupaka u ostvarivanju rezultata koji su povoljni za očuvanje poslovanja i za omogućavanje druge prilike poduzetnicima ili kojima se dopušta učinkovita likvidacija neodrživih poduzeća. Također je potrebno smanjiti predugo trajanje postupaka u slučaju nesolventnosti u brojnim državama članicama, što za posljedicu ima pravnu nesigurnost za vjerovnike i ulagače te niske stope naplate. Konačno, s obzirom na poboljšane mehanizme suradnje između sudova i upravitelja u prekograničnim slučajevima koji su uspostavljeni Uredbom (EU) 2015/848, stručnost svih uključenih aktera potrebno je dovesti na usporedivo visoku razinu širom Unije. Da bi se postigli ti ciljevi, države članice trebale bi osigurati da su članovi pravosudnih i upravnih tijela, koji se bave postupcima koji se odnose na preventivno restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga, prikladno osposobljeni te da imaju potrebno stručno znanje za obavljanje svojih dužnosti. Takvo osposobljavanje i stručno znanje mogli bi se steći i tijekom obavljanja dužnosti člana pravosudnog ili upravnog tijela ili, prije imenovanja na takvu dužnost, tijekom obavljanja neke druge relevantne dužnosti.

- (86) Takvim osposobljavanjem i stručnim znanjem trebalo bi se omogućiti učinkovito donošenje odluka s potencijalno značajnim gospodarskim i društvenim učinkom te ne bi trebalo podrazumijevati da se članovi pravosudnog tijela trebaju baviti isključivo predmetima koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga. Države članice trebale bi osigurati da se postupci koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga mogu provoditi na učinkovit i brz način. Ciljeve postizanja pravne sigurnosti i učinkovitosti postupaka na učinkovit bi se način ostvarilo osnivanjem specijaliziranih sudova ili komora ili imenovanjem specijaliziranih sudaca u skladu s nacionalnim pravom te koncentriranjem nadležnosti na ograničen broj pravosudnih ili upravnih tijela. Države članice ne bi trebale biti obvezne zahtijevati da postupci koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga trebaju imati prednost nad ostalim postupcima.
- (87) Države članice također bi trebale osigurati da su upravitelji u području restrukturiranja, nesolventnosti i otpusta duga koje su imenovala pravosudna ili upravna tijela („upravitelji”) prikladno osposobljeni, da su imenovani na transparentan način uzimajući u obzir potrebu za osiguravanjem učinkovitih postupaka, da ih se nadzire u provođenju njihovih zadaća i da svoje zadaće izvršavaju s integritetom. Važno je da se upravitelji pridržavaju standarda za takve zadaće, kao što je pokrivenost osiguranjem od profesionalne odgovornosti. Upravitelji bi mogli steći odgovarajuće osposobljavanje, kvalifikacije i stručnost i tijekom obavljanja profesije. Države članice ne bi trebale biti obvezne same osigurati potrebno osposobljavanje, nego bi to mogla osiguravati primjerice strukovna udruženja ili druga tijela. Upravitelji u slučaju nesolventnosti kako su definirani u Uredbi (EU) 2015/848 trebali bi biti obuhvaćeni područjem primjene ove Direktive.
- (88) Ovom Direktivom ne bi trebalo sprečavati države članice da predvide da upravitelje odabire dužnik, vjerovnici ili odbor vjerovnika s popisa ili iz udruženja koje je prethodno odobrilo pravosudno ili upravno tijelo. Dužniku, vjerovnicima ili odboru vjerovnika moglo bi se u odabiru upravitelja pružiti prostor za slobodnu procjenu u pogledu stručnog znanja i iskustva upravitelja općenito i u pogledu zahtjeva konkretnog slučaja. Dužnici koji su fizičke osobe mogli bi u potpunosti biti oslobođeni takve dužnosti. U slučajevima koji uključuju prekogranične elemente imenovanjem upravitelja trebalo bi se uzeti u obzir, među ostalim, sposobnost upravitelja da poštuje obveze iz Uredbe (EU) 2015/848 koje se odnose na komuniciranje i suradnju s upraviteljima u slučaju nesolventnosti te pravosudnim i upravnim tijelima iz drugih država članica, kao i raspoloživost njihovih ljudskih i administrativnih resursa za rješavanje potencijalno složenih slučajeva. Države članice ne bi trebale biti spriječene predvidjeti odabir upravitelja drugim načinima, kao što je nasumični odabir računalnim programom, pod uvjetom da se osigura da su iskustvo i stručno znanje upravitelja uzeti u obzir pri korištenju tih načina. Države članice trebale bi moći odlučiti o načinima podnošenja prigovora na odabir ili imenovanje upravitelja ili traženja zamjene upravitelja, na primjer putem odbora vjerovnika.
- (89) Upravitelji bi trebali podlijegati mehanizmima nadzora i regulatornim mehanizmima koji bi trebali uključivati učinkovite mjere u odnosu na odgovornost upravitelja koji nisu ispunili svoje dužnosti, poput: smanjenja naknade upravitelja; isključenja s popisa ili iz udruženja upravitelja koji mogu biti imenovani u slučajevima u postupku nesolventnosti; i prema potrebi disciplinskih, upravnih ili kaznenih sankcija. Takvim mehanizmima nadzora i regulatornim mehanizmima ne bi trebalo dovoditi u pitanje odredbe nacionalnog prava o građansko-pravnoj odgovornosti za štetu nastalu kršenjem ugovornih ili neugovornih obveza. Države članice ne bi trebale biti obvezne osnovati posebna tijela ili subjekte. Države članice trebale bi osigurati da su informacije o tijelima koja provode nadzor nad upraviteljima javno dostupne. Na primjer, samo upućivanje na pravosudno ili upravno tijelo trebalo bi biti dostatna informacija. U načelu bi trebalo biti moguće postići te standarde bez potrebe za stvaranjem novih profesija ili kvalifikacija u okviru nacionalnog prava. Države članice trebale bi moći proširiti primjenu tih odredaba o osposobljavanju i nadzoru upravitelja na druge upravitelje koji nisu obuhvaćeni ovom Direktivom. Države članice ne bi trebale biti obvezne predvidjeti da sporovi o naknadama upravitelja trebaju imati prednost nad ostalim postupcima.
- (90) Kako bi se dodatno skratila duljina postupaka, olakšalo bolje sudjelovanje vjerovnika u postupcima koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga te osiguralo slične uvjete među vjerovnicima neovisno o tome gdje se nalaze u Uniji, države članice trebale bi uvesti odredbe kojima se dužnicima, vjerovnicima, upraviteljima i pravosudnim i upravnim tijelima omogućuje korištenje elektroničkim sredstvima komunikacije. Stoga bi trebalo biti moguće poduzimanje postupovnih koraka poput podnošenja zahtjeva vjerovnika za tražbine, obavješćivanja vjerovnika ili podnošenja osporavanja i žalbi elektroničkim sredstvima komunikacije. Države članice trebale bi moći osigurati da se obavijesti vjerovniku mogu dostaviti elektroničkim putem samo ako je dotični vjerovnik prethodno pristao na elektroničku komunikaciju.

- (91) Stranke u postupcima koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga ne bi trebale biti obvezne koristiti se elektroničkim sredstvima komunikacije ako takvo korištenje nije obvezno u okviru nacionalnog prava, ne dovodeći u pitanje mogućnost država članica da uspostave obvezni sustav elektroničkog podnošenja i dostave pismena u postupcima koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga. Države članice trebale bi moći odabrati sredstva elektroničke komunikacije. Primjeri takvih sredstava mogli bi uključivati namjenski izrađen sustav za elektronički prijenos takvih dokumenata ili upotrebu e-pošte, ne sprečavajući mogućnost da države članice uspostave značajke kojima se osigurava sigurnost elektroničkih prijenosa, poput elektroničkog potpisa, ili usluga povjerenja poput usluga elektroničke preporučene dostave, u skladu s Uredbom (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁷⁾.
- (92) Važno je prikupljati pouzdane i usporedive podatke o provođenju postupaka koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga kako bi se pratila provedba i primjena ove Direktive. Stoga bi države članice trebale prikupljati i agregirati podatke koji su dovoljno detaljni, kako bi se omogućila točna ocjena funkcioniranja ove Direktive u praksi te bi navedene podatke trebale dostavljati Komisiji. Komisija bi uz pomoć odbora u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁸⁾ trebala uspostaviti obrazac za prijenos takvih podataka Komisiji. U tom bi obrascu trebalo predvidjeti suženi popis najvažnijih ishoda postupaka koji su zajednički svim državama članicama. Na primjer, u slučaju postupka restrukturiranja, ti najvažniji ishodi mogli bi sljedeći: sud je potvrdio plan; sud nije potvrdio plan; postupci restrukturiranja pretvoreni su u postupke likvidacije ili su okončani zbog pokretanja postupka likvidacije prije nego što je sud potvrdio plan. Države članice ne bi trebale biti obvezne dostaviti raščlanjivanje po vrstama ishoda u odnosu na postupke koji završavaju prije donošenja ikakvih relevantnih mjera, ali bi umjesto toga mogle dostaviti skupnu brojku za sve postupke koji su proglašeni nedopuštenima, odbijeni su ili su povučeni prije pokretanja.
- (93) Obrascem za prijenos podataka trebalo bi predvidjeti popis mogućnosti koje bi države članice mogle uzeti u obzir pri određivanju veličine dužnika, upućivanjem na jedan ili više elemenata definicije MSP-ova i velikih poduzeća koji su zajednički svim državama članicama. Popis bi mogao uključivati mogućnost određivanja veličine dužnikâ samo na temelju broja radnika. Obrascem bi trebalo: odrediti elemente prosječnih troškova i prosječnih stopa naplate za koje bi države članice trebale moći dobrovoljno prikupiti podatke; dati smjernice u odnosu na elemente koje bi trebalo uzeti u obzir u slučaju da države članice upotrebljavaju metodu uzorkovanja, na primjer u odnosu na veličine uzorka kako bi se osigurala reprezentativnost što se tiče zemljopisne raspoređenosti, veličine dužnika i vrste industrije; i uključiti mogućnost da države članice pruže dodatne informacije koje su im dostupne, na primjer o ukupnom iznosu imovine i obveza dužnikâ.
- (94) Stabilnost financijskih tržišta čvrsto se oslanja na ugovore o financijskom kolateralu, posebno kada se kolateralno osiguranje daje u odnosu na sudjelovanje u namjenskim sustavima ili operacijama središnjih banaka i kada se središnjim drugim ugovornim stranama pružaju iznosi nadoknade. Budući da vrijednost financijskih instrumenata koji se daju kao kolateralno osiguranje može biti vrlo promjenjiva, ključno je da se njihova vrijednost brzo realizira prije opadanja. Stoga bi se odredbe direktiva 98/26/EZ ⁽¹⁹⁾ i 2002/47/EZ ⁽²⁰⁾ Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe (EU) br. 648/2012 trebale primjenjivati neovisno o odredbama ove Direktive. Državama članicama trebalo bi dopustiti izuzeće sporazuma o netiranju, uključujući sporazume o konačnom netiranju, od učinaka zastoja pojedinačnih radnji ovrhe čak i ako nisu pokriveni direktivama 98/26/EZ i 2002/47/EZ te Uredbom (EU) br. 648/2012, ako su takvi sporazumi izvršivi u skladu s propisima dotične države članice čak i ako je pokrenut postupak u slučaju nesolventnosti.

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (SL L 257, 28.8.2014., str. 73.).

⁽¹⁸⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

⁽¹⁹⁾ Direktiva 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira (SL L 166, 11.6.1998., str. 45.).

⁽²⁰⁾ Direktiva 2002/47/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. lipnja 2002. o financijskom kolateralu (SL L 168, 27.6.2002., str. 43.).

To bi moglo vrijediti za znatan broj standardiziranih sporazuma koje širom financijskih i energetskih tržišta te tržišta robe upotrebljavaju nefinancijske i financijske druge ugovorne strane. Takvim se sporazumima smanjuju sistemski rizici, posebno na tržištima izvedenica. Takvi sporazumi mogli bi stoga biti izuzeti iz ograničenja koje propisi o nesolventnosti uvode u odnosu na izvršive ugovore. U skladu s tim, državama članicama također bi trebalo dopustiti izuzeće zakonskih sporazuma o netiranju, uključujući sporazume o konačnom netiranju koji se provode od otvaranja postupaka u slučaju nesolventnosti, od učinaka zastoja pojedinačnih radnji ovrhe. Iznos koji proizlazi iz provedbe sporazuma o netiranju, uključujući sporazume o konačnom netiranju, trebao bi međutim podlijegati zastoji pojedinačnih radnji ovrhe.

- (95) Države članice koje su stranke Konvencije o međunarodnim stvarnopravnim osiguranjima na pokretnoj opremi, koja je potpisana u Cape Townu 16. studenoga 2001., i njezinih protokola trebale bi moći i dalje poštovati svoje postojeće međunarodne obveze. Odredbe ove Direktive koje se odnose na okvire preventivnog restrukturiranja trebalo bi primjenjivati uz potrebna odstupanja kako bi se osiguralo da se primjenom tih odredaba ne dovodi u pitanje primjenu te konvencije i njezinih protokola.
- (96) Učinkovitost procesa donošenja i primjene plana restrukturiranja ne bi smjela biti ugrožena pravom trgovačkih društava. Stoga bi države članice trebale moći odstupiti od zahtjeva utvrđenih Direktivom (EU) 2017/1132 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²¹⁾ u pogledu obveza da se sazove glavna skupština društva i ponude dionice postojećim dioničarima na temelju prava prvokupa, u onoj mjeri i razdoblju koji su potrebni kako bi se osiguralo da dioničari ne onemogućuju napore restrukturiranja zlouporabom svojih prava utvrđenih tom direktivom. Za države članice moglo bi na primjer biti potrebno odstupiti od obveze sazivanja glavne skupštine dioničara ili od uobičajenih rokova, ako uprava treba donijeti hitne mjere kako bi se sačuvala imovina društva, na primjer traženjem zastoja pojedinačnih radnji ovrhe, i u slučaju ozbiljnog i naglog gubitka upisanog kapitala i vjerojatne nesolventnosti. Odstupanje od prava trgovačkih društava moglo bi se zahtijevati i ako se planom restrukturiranja predviđa izdavanje novih dionica koje bi se prvenstveno mogle ponuditi vjerovnicima kao pretvorba duga u vlasnički udio ili smanjenje iznosa upisanog kapitala u slučaju prijenosa dijelova društva. Takva bi odstupanja trebala biti ograničenog trajanja u onoj mjeri u kojoj države članice smatraju da su takva odstupanja potrebna za uspostavu okvira za preventivno restrukturiranje. Države članice ne bi trebale biti obvezne odstupiti od prava trgovačkih društava, u potpunosti ili djelomično, za neograničeno ili ograničeno razdoblje, ako osiguraju da njihovi zahtjevi prava o trgovačkim društvima ne ugrožavaju učinkovitost procesa restrukturiranja ili ako države članice imaju druge, jednako učinkovite alate kojima se osigurava da dioničari ne mogu neopravdano sprečavati donošenje ili provedbu plana restrukturiranja kojim bi se povratila održivost poslovanja. U tom kontekstu države članice trebale bi dati posebnu važnost učinkovitosti odredaba povezanih sa zastojem pojedinačnih radnji ovrhe i potvrdom plana restrukturiranja koji ne bi smio biti nepotrebno ugrožen zahtjevima da se sazove glavna skupština dioničara ili rezultatima te skupštine. Direktivu (EU) 2017/1132 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti. Države članice trebale bi raspolagati prostorom za slobodnu procjenu u odnosu na odstupanja koja su potrebna u kontekstu nacionalnog prava o trgovačkim društvima, kako bi učinkovito provele ovu Direktivu, te bi također trebale moći predvidjeti slična izuzeća od Direktive (EU) 2017/1132 u slučaju postupaka u slučaju nesolventnosti koji nisu obuhvaćeni ovom Direktivom, ali kojima se omogućuje provedba mjera restrukturiranja.
- (97) Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti u pogledu uspostave i daljnjih promjena obrasca za prijenos podataka. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011.
- (98) Komisija bi trebala provesti studiju kako bi se ocijenilo je li potrebno podnošenje zakonodavnih prijedloga za rješavanje nesolventnosti osoba koje ne obavljaju trgovačku, poslovnu, obrtničku ili profesionalnu djelatnost i koje kao potrošači u dobroj vjeri na privremenoj ili stalnoj osnovi ne mogu plaćati dugove po njihovu dospijeću. Tom studijom trebalo bi se istražiti treba li takvim osobama zajamčiti pristup osnovnoj robi i uslugama kako bi im se osigurali pristojni životni uvjeti.
- (99) U skladu sa Zajedničkom političkom izjavom država članica i Komisije od 28. rujna 2011. o dokumentima s objašnjenjima ⁽²²⁾, države članice obvezale su se da će u opravdanim slučajevima uz obavijest o svojim mjerama za prenošenje priložiti jedan ili više dokumenata u kojima se objašnjava veza između sastavnih dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prenošenje. U pogledu ove Direktive, zakonodavac smatra opravdanim dostavljanje takvih dokumenata.

⁽²¹⁾ Direktiva (EU) 2017/1132 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o određenim aspektima prava društava (SL L 169, 30.6.2017., str. 46.).

⁽²²⁾ SL C 369, 17.12.2011., str. 14.

(100) S obzirom na to da ciljeve ove Direktive ne mogu dostatno ostvariti države članice jer bi se razlikama među nacionalnim okvirima za restrukturiranje i nesolventnost i dalje stvarale prepreke slobodnom kretanju kapitala i slobodi poslovnog nastana, nego se oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

(101) Europska središnja banka dala je mišljenje 7. lipnja 2017. ⁽²³⁾,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

GLAVA I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom Direktivom utvrđuju se pravila o:

- (a) okvirima za preventivno restrukturiranje na raspolaganju dužnicima u financijskim poteškoćama ako postoji vjerojatnost nesolventnosti, s ciljem sprečavanja nesolventnosti i osiguravanja održivosti dužnika;
- (b) postupcima koji vode do otpusta duga nastalog kod nesolventnih poduzetnika; i
- (c) mjerama za povećanje učinkovitosti postupaka koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga.

2. Ova Direktiva ne primjenjuje se na postupke iz stavka 1. ovog članka koji se odnose na dužnike koji su:

- (a) društva za osiguranje ili društva za reosiguranje kako su definirana u članku 13. točkama 1. i 4. Direktive 2009/138/EZ;
- (b) kreditne institucije kako su definirane u članku 4. stavku 1. točki 1. Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (c) investicijska društva ili subjekti za zajednička ulaganja kako su definirani u članku 4. stavku 1. točkama 2. i 7. Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (d) središnje druge ugovorne strane kako su definirane u članku 2. točki 1. Uredbe (EU) br. 648/2012;
- (e) središnji depozitoriji vrijednosnih papira kako su definirani u članku 2. stavku 1. točki 1. Uredbe (EU) br. 909/2014;
- (f) ostale financijske institucije i subjekti navedeni u članku 1. stavku 1. prvom podstavku Direktive 2014/59/EU;
- (g) javna tijela kako su definirana nacionalnim pravom; i
- (h) fizičke osobe koje nisu poduzetnici.

3. Države članice mogu iz područja primjene ove Direktive isključiti postupke iz stavka 1. koji se odnose na dužnike koji su financijski subjekti različiti od onih iz stavka 2. koji pružaju financijske usluge koje podliježu posebnim aranžmanima u skladu s kojima nacionalna nadzorna ili sanacijska tijela imaju široke ovlasti interveniranja, usporedive s ovlastima utvrđenima u pravu Unije i nacionalnom pravu u odnosu na financijske subjekte iz stavka 2. Države članice Komisiji dostavljaju te posebne aranžmane.

4. Države članice mogu proširiti primjenu postupaka iz stavka 1. točke (b) na nesolventne fizičke osobe koje nisu poduzetnici.

Države članice mogu primjenu stavka 1. točke (a) ograničiti na pravne osobe.

⁽²³⁾ SL C 236, 21.7.2017., str. 2.

5. Države članice mogu predvidjeti da su sljedeće tražbine isključene iz okvirâ za preventivno restrukturiranje iz stavka 1. točke (a) ili da njima nisu zahvaćene:

- (a) postojeće i buduće tražbine sadašnjih ili bivših radnika;
- (b) tražbine za uzdržavanje koje proizlaze iz obiteljskog odnosa, roditeljstva, braka ili tazbinskog srodstva; ili
- (c) tražbine koje proizlaze iz deliktne odgovornosti dužnika.

6. Države članice osiguravaju da okviri za preventivno restrukturiranje nemaju učinka na stečena prava na strukovnu mirovinu.

Članak 2.

Definicije

1. Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „restrukturiranje” znači mjere usmjerene na restrukturiranje poslovanja dužnika koje uključuju promjenu sastava, uvjeta ili strukture imovine i obveza dužnika ili bilo kojeg drugog dijela strukture kapitala dužnika poput prodaje imovine ili dijelova poslovanja i, ako je tako predviđeno nacionalnim pravom, prodaje poslovanja kao društva koje trajno posluje, kao i sve potrebne operativne promjene ili kombinaciju tih elemenata;
2. „zahvaćene strane” znači vjerovnici uključujući, ako je to primjenjivo prema nacionalnom pravu, radnike, ili kategorije vjerovnika i, ako je to primjenjivo prema nacionalnom pravu, nositelji udjela na čije tražbine odnosno interese izravno utječe plan restrukturiranja;
3. „nositelj udjela” znači osoba koji ima vlasnički udio u dužniku ili poslovanju dužnika, uključujući dioničara, u mjeri u kojoj ta osoba nije vjerovnik;
4. „zastoj pojedinačnih radnji ovrhe” znači privremena suspenzija, koju je odobrilo pravosudno ili upravno tijelo ili se primjenjuje po sili zakona, prava vjerovnika da se prisilno naplati od dužnika i, ako je tako predviđeno nacionalnim pravom, od treće strane koja pruža jamstva, u okviru sudskog, upravnog ili nekog drugog postupka, ili prava na zapljenu ili na izvansudsku realizaciju imovine ili poslovanja dužnika;
5. „izvršivi ugovor” znači ugovor između dužnika i jednog ili više vjerovnika u skladu s kojim strane i dalje imaju obveze za ispuniti u trenutku odobrenja ili primjene zastoja pojedinačnih radnji ovrhe;
6. „test najboljeg interesa vjerovnika” znači test koji je zadovoljen ako nijedan nesuglasni vjerovnik na temelju plana restrukturiranja ne bi bio u nepovoljnijem položaju nego što bi to taj vjerovnik bio ako bi se u skladu s nacionalnim pravom primijenilo uobičajeno rangiranje likvidacijskih prioriteta, u slučaju likvidacije, bilo da je u pitanju djelomična likvidacija ili prodaja kao društva koje trajno posluje, ili u slučaju sljedećega najboljeg alternativnog scenarija ako plan restrukturiranja ne bi bio potvrđen;
7. „novo financiranje” znači svaka nova financijska pomoć koju pruža postojeći ili novi vjerovnik kako bi se proveo plan restrukturiranja i koja je uključena u taj plan restrukturiranja;
8. „privremeno financiranje” znači svaka nova financijska pomoć koju pruža postojeći ili novi vjerovnik, koja minimalno uključuje financijsku pomoć tijekom zastoja pojedinačnih radnji ovrhe i koja je opravdano i hitno potrebna kako bi poslovanje dužnika nastavilo s radom ili za očuvanje ili povećanje vrijednosti tog poslovanja;
9. „poduzetnik” znači fizička osoba koja obavlja trgovačku, poslovnu, obrtničku ili profesionalnu djelatnost;
10. „potpuni otpust duga” znači da je isključena mogućnost da se protiv poduzetnika prisilno naplati njegove nepodmirene dugove čiji je otpust moguć ili da su otpisani nepodmireni dugovi čiji je otpust moguć, kao dio postupka koji bi mogao uključivati realizaciju imovine ili plan otplate ili oboje;
11. „plan otplate” znači program u skladu s kojim nesolventni poduzetnik vjerovnicima isplaćuje određene iznose na određene datume ili periodični prijenos vjerovnicima određenog dijela raspoloživog dohotka poduzetnika tijekom razdoblja otpusta;

12. „upravitelj u području restrukturiranja” znači osoba ili tijelo koje imenuje pravosudno ili upravno tijelo, posebno radi obavljanja jedne ili više sljedećih zadaća:
  - (a) pomoć dužniku ili vjerovnicima u izradi plana restrukturiranja ili u pregovorima o tom planu;
  - (b) nadzor aktivnosti dužnika tijekom pregovora o planu restrukturiranja i podnošenje izvješća pravosudnom ili upravnom tijelu;
  - (c) preuzimanje djelomičnog upravljanja nad imovinom ili poslovima dužnika tijekom pregovora.
2. Za potrebe ove Direktive sljedeće pojmove treba tumačiti onako kako su definirani nacionalnim pravom:
  - (a) nesolventnost;
  - (b) vjerojatnost nesolventnosti;
  - (c) mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća („MSP-ovi”).

Članak 3.

Rano upozoravanje i pristup informacijama

1. Države članice osiguravaju da dužnici imaju pristup jednom jasnom i transparentnom alatu ranog upozoravanja ili više njih kojima se mogu otkriti okolnosti koje bi mogle dovesti do vjerojatnosti nesolventnosti i kojima im se može signalizirati da je potrebno bez odgode djelovati.

Za potrebe prvog podstavka, države članice mogu se koristiti najnovijim informacijskim tehnologijama za obavijesti i komunikaciju.

2. Alati ranog upozoravanja mogu obuhvaćati sljedeće:
  - (a) mehanizme upozoravanja kada dužnik nije izvršio određene vrste plaćanja;
  - (b) usluge savjetovanja koje pružaju javne ili privatne organizacije;
  - (c) poticaje u skladu s nacionalnim pravom za treće strane s relevantnim informacijama o dužniku, kao što su računovođe, porezna tijela i tijela nadležna za socijalno osiguranje, kako bi upozorila dužnika kada uoče negativno kretanje.
3. Države članice osiguravaju da dužnici i predstavnici radnika imaju pristup relevantnim i ažuriranim informacijama o dostupnosti alata ranog upozoravanja kao i postupaka i mjera koji se odnose na restrukturiranje i otpust duga.
4. Države članice osiguravaju da su informacije o pristupu alatima ranog upozoravanja na raspolaganju javnosti na internetu te da su, posebno za MSP-ove, lako dostupne i predstavljene na način prilagođen korisnicima.
5. Države članice mogu pružiti potporu predstavnicima radnika pri procjeni ekonomske situacije dužnika.

GLAVA II.

OKVIRI ZA PREVENTIVNO RESTRUKTURIRANJE

POGLAVLJE 1.

Raspoloživost okvira za preventivno restrukturiranje

Članak 4.

Raspoloživost okvira za preventivno restrukturiranje

1. Države članice osiguravaju da, ako postoji vjerojatnost nesolventnosti, dužnici imaju pristup okviru za preventivno restrukturiranje kojim im se omogućuje restrukturiranje s ciljem sprečavanja nesolventnosti i osiguravanja njihove održivosti, ne dovodeći u pitanje druga rješenja za izbjegavanje nesolventnosti, čime bi se zaštitila radna mjesta i očuvala poslovna djelatnost.

2. Države članice mogu predvidjeti da je dužnicima koji su osuđeni za teška kršenja računovodstvenih ili knjigovodstvenih obveza prema nacionalnom pravu dopušten pristup okviru za preventivno restrukturiranje samo ako su ti dužnici poduzeli primjerene mjere za ispravljanje pitanja koja su dovela do te osude, s ciljem da se vjerovnicima pruže potrebne informacije i time im se omogući da donesu odluku tijekom pregovora o restrukturiranju.
  3. Države članice mogu zadržati ili uvesti ispitivanje održivosti u okviru nacionalnog prava, pod uvjetom da je svrha takvog ispitivanja isključenje dužnika kod kojih održivost nije izgledna i da ga se može provesti bez nanošenja štete imovini dužnika.
  4. Države članice mogu ograničiti koliko puta dužnik u određenom razdoblju može pristupiti okviru za preventivno restrukturiranje kako je predviđen ovom Direktivom.
  5. Okvir za preventivno restrukturiranje predviđen ovom Direktivom može se sastojati od jednog ili više postupaka, mjera ili odredaba, od kojih se neki mogu odvijati izvensudski, ne dovodeći u pitanje druge okvire za restrukturiranje u skladu s nacionalnim pravom.
- Države članice jamče da se takvim okvirom za restrukturiranje dužnicima i zahvaćenim stranama osiguravaju prava i zaštitne mjere predviđeni u ovoj glavi na koherentan način.
6. Države članice mogu uvesti odredbe kojima se ograničava sudjelovanje pravosudnog ili upravnog tijela u okviru za preventivno restrukturiranje na slučajeve u kojima je to potrebno i razmjerno, pritom osiguravajući da se očuvaju prava svake zahvaćene strane i relevantnih dionika.
  7. Okviri za preventivno restrukturiranje predviđeni ovom Direktivom na raspolaganju su na zahtjev dužnika.
  8. Države članice mogu predvidjeti i da su okviri za preventivno restrukturiranje predviđeni ovom Direktivom dostupni i na zahtjev vjerovnika i predstavnika radnika, podložno suglasnosti dužnika. Države članice mogu ograničiti taj zahtjev dobivanja suglasnosti dužnika na slučajeve u kojima su dužnici MSP-ovi.

POGLAVLJE 2.

Olakšavanje pregovaranja o planovima preventivnog restrukturiranja

Članak 5.

Dužnik sa zadržanim ovlastima

1. Države članice osiguravaju da dužnici koji se koriste postupcima preventivnog restrukturiranja i dalje u potpunosti ili barem djelomično upravljaju svojom imovinom i svakodnevnim poslovanjem poduzeća.
2. Ako je to potrebno, pravosudno ili upravno tijelo odluku o imenovanju upravitelja u području restrukturiranja donosi posebno za svaki slučaj, osim u određenim okolnostima kada država članica može zahtijevati obvezno imenovanje takvog upravitelja u svakom slučaju.
3. Države članice predviđaju imenovanje upravitelja u području restrukturiranja kako bi se dužnicima i vjerovnicima pomoglo u pregovaranju o planu i njegovoj izradi barem u sljedećim slučajevima:
  - (a) kada je pravosudno ili upravno tijelo odobrilo opći zastoj pojedinačnih radnji ovrhe, u skladu s člankom 6. stavkom 3., i ako pravosudno ili upravno tijelo odluči da je takav upravitelj potreban radi zaštite interesa stranaka;
  - (b) kada pravosudno ili upravno tijelo treba potvrditi plan restrukturiranja s pomoću nadglasavanja među kategorijama, u skladu s člankom 11.; ili
  - (c) kada to traži dužnik ili većina vjerovnika pod uvjetom da u potonjem slučaju troškove upravitelja snose vjerovnici.

Članak 6.

Zastoj pojedinačnih radnji ovrhe

1. Države članice osiguravaju da dužnici mogu iskoristiti zastoj pojedinačnih radnji ovrhe kako bi podržali pregovore o planu restrukturiranja u okviru za preventivno restrukturiranje.

Države članice mogu predvidjeti da pravosudna ili upravna tijela mogu odbiti odobriti zastoj pojedinačnih radnji ovrhe ako takav zastoj nije potreban ili ako se njime ne bi ispunio cilj iz prvog podstavka.

2. Ne dovodeći u pitanje stavke 4. i 5., države članice osiguravaju da se zastojem pojedinačnih radnji ovrhe mogu obuhvatiti sve vrste tražbina, uključujući osigurane tražbine i povlaštene tražbine.

3. Države članice mogu predvidjeti da zastoj pojedinačnih radnji ovrhe može biti opći, tako da su njime obuhvaćeni svi vjerovnici, ili može biti ograničen, tako da su njime obuhvaćeni jedan ili više pojedinačnih vjerovnika ili kategorija vjerovnika.

Ako je zastoj ograničen, zastoj se primjenjuje samo na vjerovnike koji su u skladu s nacionalnim pravom obaviješteni o pregovorima o planu restrukturiranja kako je navedeno u stavku 1. ili zastoju.

4. Države članice mogu isključiti određene tražbine ili kategorije tražbina iz područja primjene zastoja pojedinačnih radnji ovrhe u precizno određenim okolnostima, ako je takvo isključenje opravdano i ako:

(a) nije izgledno da će se ovrhom ugroziti restrukturiranje poslovanja; ili

(b) bi se zastojem nepravredno nanijela šteta vjerovnicima tih tražbina.

5. Stavak 2. ne primjenjuje se na tražbine radnika.

Odstupajući od prvog podstavka, države članice mogu na tražbine radnika primijeniti stavak 2. ako, i u mjeri u kojoj, države članice osiguravaju da je plaćanje tih tražbina zajamčeno okvirima za preventivno restrukturiranje na sličnoj razini zaštite.

6. Početno trajanje zastoja pojedinačnih radnji ovrhe ograničeno je na razdoblje od najviše četiri mjeseca.

7. Neovisno o stavku 6., države članice mogu omogućiti pravosudnim ili upravnim tijelima produljenje trajanja zastoja pojedinačnih radnji ovrhe ili odobriti novi zastoj pojedinačnih radnji ovrhe na zahtjev dužnika, vjerovnika ili, ako je primjenjivo, upravitelja u području restrukturiranja. Takvo produljenje ili novi zastoj pojedinačnih radnji ovrhe odobrava se samo ako precizno određene okolnosti pokazuju da su takvo produljenje ili novi zastoj opravdani, na primjer:

(a) ako je postignut relevantni napredak u pregovorima o planu restrukturiranja;

(b) ako se nastavkom zastoja pojedinačnih radnji ovrhe nepravredno ne nanosi šteta pravima ili interesima bilo koje zahvaćene strane; ili

(c) ako postupci u slučaju nesolventnosti koji bi mogli dovesti do likvidacije dužnika u skladu s nacionalnim pravom još nisu pokrenuti u odnosu na dužnika.

8. Ukupno trajanje zastoja pojedinačnih radnji ovrhe, uključujući produljenja i nove zastoje, ne premašuje dvanaest mjeseci.

Ako države članice odluče provesti ovu Direktivu putem jednog ili više postupaka ili mjera kojima se ne ispunjavaju uvjeti za obavješćivanje u skladu s Prilogom A Uredbi (EU) 2015/848, ukupno trajanje zastoja u skladu s takvim postupcima ograničeno je na najviše četiri mjeseca ako je središte glavnih interesa dužnika premješteno iz druge države članice u razdoblju od tri mjeseca prije podnošenja zahtjeva za pokretanje postupka preventivnog restrukturiranja.

9. Države članice osiguravaju da pravosudna ili upravna tijela mogu ukinuti zastoj pojedinačnih radnji ovrhe u sljedećim slučajevima:

(a) zastoj više ne ispunjava cilj podupiranja pregovora o planu restrukturiranja, primjerice ako postane očito da dio vjerovnika koji bi prema nacionalnom pravu mogli spriječiti donošenje plana restrukturiranja ne podupire nastavak pregovora;

(b) na zahtjev dužnika ili upravitelja u području restrukturiranja;

- (c) ako je tako predviđeno nacionalnim pravom, ako je jednom ili više vjerovnika ili jednoj ili više kategorija vjerovnika nepravedno nanescena šteta ili bi bila nepravedno nanescena šteta zastojem pojedinačnih radnji ovrhe; ili
- (d) ako je tako predviđeno nacionalnim pravom, ako zastoj može dovesti do nesolventnosti vjerovnika.

Države članice mogu ograničiti ovlast iz prvog podstavka u pogledu ukidanja zastoja pojedinačnih radnji ovrhe na situacije u kojima vjerovnici nisu imali mogućnost da ih se sasluša prije nego što je zastoj stupio na snagu ili prije nego što je pravosudno ili upravno tijelo odobrilo produljenje tog razdoblja.

Države članice mogu predvidjeti minimalno razdoblje koje ne premašuje razdoblje iz stavka 6. tijekom kojeg se zastoj pojedinačnih radnji ovrhe ne može ukinuti.

Članak 7.

Posljedice zastoja pojedinačnih radnji ovrhe

1. Ako tijekom zastoja pojedinačnih radnji ovrhe dužnik bude obvezan, u skladu s nacionalnim pravom, podnijeti zahtjev za pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti koji bi mogao dovesti do likvidacije dužnika, ta se obveza suspendira tijekom trajanja tog zastoja.
2. Zastojem pojedinačnih radnji ovrhe u skladu sa člankom 6. suspendira se tijekom trajanja zastoja pokretanje, na zahtjev jednog ili više vjerovnika, postupka u slučaju nesolventnosti koji bi mogao dovesti do likvidacije dužnika.
3. Države članice mogu odstupiti od stavaka 1. i 2. u situacijama kada dužnik nije u mogućnosti otplatiti svoje dugove po njihovu dospjeću. U takvim slučajevima države članice osiguravaju da pravosudno ili upravno tijelo može odlučiti zadržati prednosti zastoja pojedinačnih radnji ovrhe ako, uzimajući u obzir okolnosti slučaja, pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti koji bi mogao dovesti do likvidacije dužnika ne bi bilo u općem interesu vjerovnika.
4. Države članice predviđaju pravila kojima se vjerovnike na koje se zastoj primjenjuje sprečava da zadržavaju izvršenje ili raskidaju, ubrzavaju ili na bilo koji drugi način mijenjaju osnovne izvršive ugovore na štetu dužnika, za dugove koji su nastali prije zastoja, isključivo zbog toga što ih dužnik nije platio. Smatra se da osnovni izvršivi ugovori znače izvršivi ugovori koji su potrebni kako bi se nastavilo svakodnevno poslovanje, uključujući ugovore koji se odnose na opskrbu, čija bi suspenzija dovela do zastoja u aktivnostima dužnika.

Prvim podstavkom ne sprečava se države članice da takvim vjerovnicima osiguraju primjerene zaštitne mjere kako bi se spriječilo da zbog tog podstavka takvim vjerovnicima bude nepravedno nanescena šteta.

Države članice mogu predvidjeti da se ovaj stavak primjenjuje i na izvršive ugovore koji nisu osnovni.

5. Države članice osiguravaju da vjerovnicima nije dopušteno zadržavati izvršenje niti raskidati, ubrzavati ili na bilo koji drugi način mijenjati izvršive ugovore na štetu dužnika putem ugovorne klauzule kojom se predviđaju takve mjere, isključivo zbog:
  - (a) zahtjeva za pokretanje postupka preventivnog restrukturiranja;
  - (b) zahtjeva za zastoj pojedinačnih radnji ovrhe;
  - (c) pokretanja postupka preventivnog restrukturiranja; ili
  - (d) odobrenja zastoja pojedinačnih radnji ovrhe kao takvog.
6. Države članice mogu predvidjeti da se zastoj pojedinačnih radnji ovrhe ne primjenjuje na sporazume o netiranju, uključujući sporazume o konačnom netiranju, na financijskim tržištima, energetskim tržištima i tržištima robe, čak i u slučajevima u kojima se ne primjenjuje članak 31. stavak 1., ako su takvi sporazumi izvršivi u skladu s nacionalnim pravom o nesolventnosti. Zastoj se međutim primjenjuje na ovrhu tražbine koju vjerovnik pokreće protiv dužnika na temelju izvršenja sporazuma o netiranju.

Prvi podstavak ne primjenjuje se na ugovore za isporuku robe, usluga ili energije koji su potrebni za poslovanje dužnika, osim ako takvi ugovori imaju oblik pozicije kojom se trguje na burzi ili drugom tržištu te da time u svakom trenutku mogu biti zamijenjeni po trenutačnoj tržišnoj vrijednosti.

7. Države članice osiguravaju da istek zastoja pojedinačnih radnji ovrhe bez donošenja plana restrukturiranja sam po sebi ne dovodi do pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti koji bi mogao dovesti do likvidacije dužnika, osim ako su ispunjeni ostali uvjeti za takvo pokretanje utvrđeni nacionalnim pravom.

POGLAVLJE 3.

Planovi restrukturiranja

Članak 8.

Sadržaj planova restrukturiranja

1. Države članice zahtijevaju da planovi restrukturiranja koji su podneseni na donošenje u skladu s člankom 9. ili na potvrdu pravosudnog ili upravnog tijela u skladu s člankom 10. sadržavaju barem sljedeće informacije:

- (a) identitet dužnika;
- (b) imovinu i obveze dužnika u trenutku podnošenja plana restrukturiranja, uključujući vrijednost imovine, opis ekonomske situacije dužnika i položaja radnika te opis razloga i razmjer poteškoća dužnika;
- (c) zahvaćene strane, bilo da su navedene pojedinačno ili opisane po kategorijama duga u skladu s nacionalnim pravom, kao i njihove tražbine ili interese obuhvaćene planom restrukturiranja;
- (d) ako je primjenjivo, kategorije u koje su grupirane zahvaćene strane u svrhu donošenja plana restrukturiranja i odgovarajuće vrijednosti tražbina i interesa u svakoj kategoriji;
- (e) ako je primjenjivo, strane, bilo da su navedene pojedinačno ili opisane po kategorijama duga u skladu s nacionalnim pravom, koje nisu zahvaćene planom restrukturiranja, zajedno s opisom razloga zašto je predloženo da ih se ne zahvati;
- (f) ako je primjenjivo, identitet upravitelja u području restrukturiranja;
- (g) uvjete plana restrukturiranja, uključujući posebno:
  - i. sve predložene mjere restrukturiranja kao su navedene u članku 2. stavku 1. točki 1.;
  - ii. ako je primjenjivo, predloženo trajanje svih predloženih mjera restrukturiranja;
  - iii. aranžmane u pogledu obavješćivanja predstavnika radnika i savjetovanja s njima u skladu s pravom Unije i nacionalnim pravom;
  - iv. ako je primjenjivo, opće posljedice u pogledu zapošljavanja kao što su otpuštanja, rad na kraće vrijeme ili slično;
  - v. procijenjene financijske tokove dužnika, ako je to predviđeno nacionalnim pravom; i
  - vi. bilo koje novo financiranje koje se očekuje kao dio plana restrukturiranja i razlog zbog kojih je novo financiranje potrebno za provedbu tog plana;
- (h) obrazloženje kojim se navodi zašto plan restrukturiranja ima razumne izgleda za sprečavanje nesolventnosti dužnika i osiguravanje održivosti poslovanja, uključujući potrebne preduvjete uspjeha plana. Države članice mogu zahtijevati da to obrazloženje izrađuje ili validira vanjski stručnjak ili upravitelj u području restrukturiranja, ako je takav upravitelj imenovan.

2. Države članice stavljaju na raspolaganje na internetu sveobuhvatni kontrolni popis za planove restrukturiranja, prilagođene potrebama MSP-ova. Kontrolni popis uključuje praktične smjernice o tome kako se sastavljaju planovi restrukturiranja u skladu s nacionalnim pravom.

Kontrolni popis dostupan je na službenom jeziku ili službenim jezicima države članice. Države članice razmatraju mogućnost stavljanja na raspolaganje kontrolnog popisa i na barem jednom drugom jeziku, posebno na jeziku koji se upotrebljava u međunarodnom poslovanju.

Članak 9.

Donošenje planova restrukturiranja

1. Države članice osiguravaju da, neovisno o tome tko se prijavljuje za postupak preventivnog restrukturiranja u skladu s člankom 4., dužnici imaju pravo podnošenja planova restrukturiranja na donošenje zahvaćenim stranama.

Države članice mogu također predvidjeti da vjerovnici i upravitelji u području restrukturiranja imaju pravo podnošenja planova restrukturiranja te predvidjeti pod kojim uvjetima to mogu učiniti.

2. Države članice osiguravaju da zahvaćene strane imaju pravo glasovanja o donošenju plana restrukturiranja.

Strane koje nisu zahvaćene planom restrukturiranja nemaju prava glasa u donošenju tog plana.

3. Neovisno o stavku 2., države članice mogu isključiti iz prava na glasovanje sljedeće osobe:

- (a) nositelje udjela;
- (b) vjerovnike čije su tražbine rangirane ispod tražbina uobičajenih neosiguranih vjerovnika pri uobičajenom rangiranju likvidacijskih prioriteta; ili
- (c) sve strane povezane s dužnikom ili poslovanjem dužnika koje su u sukobu interesa u skladu s nacionalnim pravom.

4. Države članice osiguravaju da se zahvaćene strane tretiraju u zasebnim kategorijama koje odražavaju dostatno zajedničkog interesa na temelju kriterija koji se mogu provjeriti, u skladu s nacionalnim pravom. Kao minimum, vjerovnici osiguranih i neosiguranih tražbina tretiraju se u zasebnim kategorijama u svrhu donošenja plana restrukturiranja.

Države članice također mogu predvidjeti da se tražbine radnika tretiraju kao zasebna kategorija.

Države članice mogu predvidjeti da dužnici koji su MSP-ovi mogu odlučiti da zahvaćene strane ne tretiraju po zasebnim kategorijama.

Države članice uspostavljaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale da se formiranje kategorija odvija tako da se posebice zaštite ranjivi vjerovnici poput malih dobavljača.

5. Prava glasa i formiranje kategorija pregledava pravosudno ili upravno tijelo kada se podnosi zahtjev za potvrdu plana restrukturiranja.

Države članice mogu zahtijevati da pravosudno ili upravno tijelo ispita i potvrdi prava glasa i formiranje kategorija u ranijoj fazi od one iz prvog podstavka.

6. Zahvaćene strane donose plan restrukturiranja pod uvjetom da se u svakoj kategoriji dosegne većina u iznosu njihovih tražbina ili interesa. Države članice mogu osim toga zahtijevati da se u svakoj kategoriji dosegne većina u broju zahvaćenih strana.

Države članice utvrđuju većine koje su potrebne za donošenje plana restrukturiranja. Te većine ne smiju premašivati 75 % iznosa tražbina ili interesa u svakoj kategoriji ili, ako je primjenjivo, broja zahvaćenih strana u svakoj kategoriji.

7. Neovisno o staccima od 2. do 6., države članice mogu predvidjeti mogućnost zamjene službenog glasovanja o donošenju plana restrukturiranja sporazumom s potrebnom većinom.

Članak 10.

Potvrda planova restrukturiranja

1. Države članice osiguravaju da barem sljedeći planovi restrukturiranja budu obvezujući za strane samo ako ih potvrdi pravosudno ili upravno tijelo:

- (a) planovi restrukturiranja koji utječu na tražbine ili interese nesuglasnih zahvaćenih strana;
- (b) planovi restrukturiranja kojima se predviđa novo financiranje;
- (c) planovi restrukturiranja koji podrazumijevaju gubitak radne snage u iznosu većem od 25 %, ako je takav gubitak dopušten u skladu s nacionalnim pravom.

2. Države članice osiguravaju da su uvjeti pod kojima pravosudno ili upravno tijelo može potvrditi plan restrukturiranja jasno određeni i da uključuju najmanje sljedeće:

- (a) plan restrukturiranja donesen je u skladu s člankom 9.;
- (b) prema vjerovnicima s dostatnim zajedničkim interesom u istoj kategoriji postupa se jednako te na način koji je razmjeran njihovim tražbinama;
- (c) sve zahvaćene strane obaviještene su o planu restrukturiranja u skladu s nacionalnim pravom;
- (d) u slučaju nesuglasnih vjerovnika, plan restrukturiranja zadovoljava test najboljeg interesa vjerovnika;
- (e) ako je primjenjivo, svako novo financiranje potrebno je za provedbu plana restrukturiranja i njime se nepravredno ne nanosi šteta interesima vjerovnika.

Pravosudno ili upravno tijelo ispituje usklađenost s prvim podstavkom točkom (d) samo u slučaju osporavanja plana restrukturiranja na toj osnovi.

3. Države članice osiguravaju da pravosudna ili upravna tijela mogu odbiti potvrditi plan restrukturiranja ako taj plan ne bi imao razumne izgleda za sprečavanje nesolventnosti dužnika ili osiguravanje održivosti poslovanja.

4. Države članice osiguravaju da se, kada je potrebna potvrda pravosudnog ili upravnog tijela da bi plan restrukturiranja postao obvezujući, odluka donosi učinkovito s ciljem osiguravanja brzog postupanja u predmetu.

Članak 11.

Nadglasavanje među kategorijama

1. Države članice osiguravaju da pravosudno ili upravno tijelo na prijedlog dužnika ili uz suglasnost dužnika može potvrditi plan restrukturiranja koji nisu odobrile zahvaćene strane, kako je predviđeno člankom 9. stavkom 6., u svakoj kategoriji koja glasuje te da takav plan postaje obvezujući za nesuglasne kategorije koje glasuju kada plan restrukturiranja ispunjava najmanje sljedeće uvjete:

- (a) u skladu je s člankom 10. stavcima 2. i 3.;
- (b) odobrile su ga:
  - i. većina kategorija zahvaćenih strana koje glasuju, pod uvjetom da je barem jedna od tih kategorija kategorija osiguranih vjerovnika ili da je nadređena u odnosu na kategoriju uobičajenih neosiguranih vjerovnika; ili, ako to nije ispunjeno,
  - ii. barem jedna od kategorija zahvaćenih strana koje glasuju ili, ako je tako predviđeno nacionalnim pravom, ugrožene strane, koje nisu kategorija nositelja udjela ili neka druga kategorija koja nakon procjene dužnika kao društva koje trajno posluje ne bi primila nikakvu uplatu niti zadržala ikakav interes ili, ako je tako predviđeno nacionalnim pravom, za koju bi se moglo razumno predvidjeti da ne bi primila nikakvu uplatu niti zadržala ikakav interes, ako bi se u skladu s nacionalnim pravom primjenjivalo uobičajeno rangiranje likvidacijskih prioriteta;
- (c) njime se osigurava da se nesuglasne kategorije zahvaćenih vjerovnika koje glasuju tretiraju barem jednako povoljno kao i bilo koja druga kategorija koja je jednako rangirana i povoljnije nego bilo koja njoj podređena kategorija; i
- (d) nijedna kategorija zahvaćenih strana ne može u okviru plana restrukturiranja primiti ili zadržati iznos koji premašuje ukupan iznos njezinih tražbina ili interesa.

Odstupajući od prvog podstavka, države članice mogu ograničiti zahtjev dobivanja suglasnosti dužnika na slučajeve u kojima su dužnici MSP-ovi.

Države članice mogu povećati minimalni broj kategorija zahvaćenih strana ili, ako je tako predviđeno nacionalnim pravom, ugroženih strana koje su potrebne za odobrenje plana kako je utvrđeno u prvom podstavku točki (b) podtočki ii.

2. Odstupajući od stavka 1. točke (c), države članice mogu predvidjeti da su tražbine zahvaćenih vjerovnika u nesuglasnoj kategoriji koja glasuje u potpunosti namirene istim ili istovrijednim sredstvima ako podređena kategorija u skladu s planom restrukturiranja treba primiti bilo koju uplatu ili zadržati bilo kakav interes.

Države članice mogu zadržati ili uvesti odredbe kojima se odstupa od prvog podstavka ako su one potrebne za postizanje ciljeva plana restrukturiranja i ako se planom restrukturiranja nepravedno ne nanosi šteta pravima ili interesima bilo koje zahvaćene strane.

Članak 12.

Nositelji udjela

1. Ako države članice isključuju nositelje udjela iz primjene članka od 9. do 11., one drugim sredstvima osiguravaju da tim nositeljima udjela nije dopušteno neopravdano sprečavanje ili otežavanje donošenja i potvrde plana restrukturiranja.
2. Države članice također osiguravaju da nositeljima udjela nije dopušteno neopravdano sprečavanje ili otežavanje provedbe plana restrukturiranja.
3. Države članice mogu prilagoditi ono što se u ovom članku podrazumijeva neopravdanim sprečavanjem ili otežavanjem kako bi u obzir uzele, među ostalim, sljedeće: pitanje je li dužnik MSP ili veliko poduzeće; predložene mjere restrukturiranja koje se odnose na prava nositelja udjela; vrstu nositelja udjela; pitanje je li dužnik pravna ili fizička osoba; te pitanje imaju li partneri u društvu ograničenu ili neograničenu odgovornost.

Članak 13.

Radnici

1. Države članice osiguravaju da okvir za preventivno restrukturiranje ne utječe na pojedinačna i kolektivna prava radnika na temelju radnog prava Unije i nacionalnog radnog prava, kao što su sljedeća:
  - (a) pravo na kolektivno pregovaranje i industrijske akcije; i
  - (b) pravo na obavješćivanje i savjetovanje u skladu s Direktivom 2002/14/EZ i Direktivom 2009/38/EZ, a posebno:
    - i. obavješćivanje predstavnika radnika o najnovijem i mogućem razvoju djelatnosti poduzeća ili pogona i njegovom gospodarskom položaju, kako bi mogli dužnika obavijestiti o svim zabrinutostima u vezi sa situacijom poslovanja i potrebi da se razmotre mehanizmi restrukturiranja;
    - ii. obavješćivanje predstavnika radnika o svakom postupku preventivnog restrukturiranja koji bi mogao utjecati na zapošljavanje, primjerice na sposobnost radnika da dobiju svoje plaće i sve buduće isplate, uključujući strukovne mirovine;
    - iii. obavješćivanje predstavnika radnika i savjetovanje s njima u vezi s planovima restrukturiranja prije nego što se oni podnesu na donošenje u skladu s člankom 9. ili na potvrdu pravosudnog ili upravnog tijela u skladu s člankom 10.;
  - (c) prava zajamčena direktivama 98/59/EZ, 2001/23/EZ i 2008/94/EZ.
2. Ako su planom restrukturiranja obuhvaćene mjere koje dovode do promjena u organizaciji rada ili ugovornim odnosima s radnicima, te mjere odobravaju ti radnici ako je takvo odobrenje u tim slučajevima predviđeno nacionalnim pravom ili kolektivnim ugovorima.

Članak 14.

Procjena koju provodi pravosudno ili upravno tijelo

1. Pravosudno ili upravno tijelo donosi odluku o procjeni poslovanja dužnika samo ako nesuglasna zahvaćena strana osporava plan restrukturiranja na temelju jednog od sljedećeg:
  - (a) toga da nije zadovoljen test najboljeg interesa vjerovnika iz članka 2. stavka 1. točke 6.; ili
  - (b) toga da je došlo do povrede uvjeta za nadglasavanje među kategorijama iz članka 11. stavka 1. točke (b) podtočke ii.

2. Države članice osiguravaju da za potrebe donošenja odluke o procjeni u skladu sa stavkom 1. pravosudna ili upravna tijela mogu imenovati ili saslušati propisno kvalificirane stručnjake.

3. Za potrebe stavka 1., države članice osiguravaju da nesuglasna zahvaćena strana može pokrenuti postupak osporavanja kod pravosudnog ili upravnog tijela koje treba potvrditi plan restrukturiranja.

Države članice mogu predvidjeti da se takav postupak osporavanja može pokrenuti u okviru žalbe protiv odluke o potvrdi plana restrukturiranja.

Članak 15.

Učinak planova restrukturiranja

1. Države članice osiguravaju da su planovi restrukturiranja koje potvrdi pravosudno ili upravno tijelo obvezujući za sve zahvaćene strane navedene ili opisane u skladu s člankom 8. stavkom 1. točkom (c).

2. Države članice osiguravaju da vjerovnici koji nisu uključeni u donošenje plana restrukturiranja u skladu s nacionalnim pravom ne budu zahvaćeni tim planom.

Članak 16.

Žalbe

1. Države članice osiguravaju da se svaka žalba predviđena nacionalnim pravom na odluku o potvrdi ili odbijanju plana restrukturiranja koju donese pravosudno tijelo podnosi višem pravosudnom tijelu.

Države članice osiguravaju da se žalba na odluku o potvrdi ili odbijanju plana restrukturiranja koju donese upravno tijelo podnosi pravosudnom tijelu.

2. Žalbe se rješavaju učinkovito s ciljem osiguravanja brzog postupanja.

3. Žalba na odluku kojom se potvrđuje plan restrukturiranja nema suspenzivan učinak na provedbu tog plana.

Odstupajući od prvog podstavka, države članice mogu predvidjeti da pravosudna tijela mogu suspendirati provedbu plana restrukturiranja ili njegovih dijelova ako je to potrebno i primjereno radi zaštite interesa određene strane.

4. Ako se žalba na temelju stavka 3. prihvati, države članice osiguravaju da pravosudno tijelo može ili:

(a) ukinuti plan restrukturiranja; ili

(b) potvrditi plan restrukturiranja uz izmjene, ako je to predviđeno nacionalnim pravom, ili bez izmjena.

Države članice mogu predvidjeti da se, ako je plan potvrđen u skladu s prvim podstavkom točkom (b), svakoj strani koja je pretrpjela novčane gubitke i čija je žalba prihvaćena dodjeljuje naknada.

POGLAVLJE 4.

Zaštita novog financiranja, privremenog financiranja i drugih transakcija povezanih s restrukturiranjem

Članak 17.

Zaštita novog financiranja i privremenog financiranja

1. Države članice osiguravaju da se novo financiranje i privremeno financiranje štite na odgovarajući način. Kao minimum, u slučaju svake sljedeće nesolventnosti dužnika:

(a) novo financiranje i privremeno financiranje ne proglašavaju se ništavima, pobjonima ili neizvršivima; i

- (b) davatelji takvog financiranja nemaju građanskopravnu, administrativnu ili kaznenu odgovornost, na osnovi toga što takvo financiranje štetno utječe na vjerovnike, osim ako postoje drugi dodatni razlozi utvrđeni nacionalnim pravom.
2. Države članice mogu predvidjeti da se stavak 1. primjenjuje na novo financiranje samo ako je plan restrukturiranja potvrdilo pravosuđe ili upravno tijelo te na privremeno financiranje koje je bilo predmet prethodne kontrole.
3. Države članice mogu iz primjene stavka 1. isključiti privremeno financiranje koje se odobrava nakon što dužnik više nije u mogućnosti otplatiti svoje dugove po njihovu dospelosti.
4. Države članice mogu predvidjeti da davatelji novog ili privremenog financiranja imaju pravo na primanje uplata s prioritetom u kontekstu naknadnih postupaka u slučaju nesolventnosti u odnosu na druge vjerovnike koji bi inače imali nadređene ili jednakovrijedne tražbine.

Članak 18.

Zaštita drugih transakcija povezanih s restrukturiranjem

1. Ne dovodeći u pitanje članak 17., države članice osiguravaju da, u slučaju svake sljedeće nesolventnosti dužnika, transakcije koje su opravdane i hitno potrebne za pregovore o planu restrukturiranja nisu proglašene ništavima, pobjojnima ili neizvršivima na osnovi toga što takve transakcije štetno utječu na vjerovnike, osim ako postoje drugi dodatni razlozi utvrđeni nacionalnim pravom.
2. Države članice mogu predvidjeti da se stavak 1. primjenjuje samo ako je plan potvrdilo pravosuđe ili upravno tijelo ili ako su takve transakcije bile predmet prethodne kontrole.
3. Države članice mogu iz primjene stavka 1. isključiti transakcije koje su izvršene nakon što dužnik više nije bio u mogućnosti otplatiti svoje dugove po njihovu dospelosti.
4. Transakcije iz stavka 1. minimalno obuhvaćaju sljedeće:
- (a) plaćanje naknada i troškova pregovaranja, donošenja ili potvrđivanja plana restrukturiranja;
  - (b) plaćanje naknada i troškova kojima se traži stručni savjet usko povezan s restrukturiranjem;
  - (c) isplaćivanje plaća radnicima za već obavljen posao, ne dovodeći u pitanje drugu zaštitu predviđenu u pravu Unije ili nacionalnom pravu;
  - (d) sva plaćanja i izdatke nastale u uobičajenom tijeku poslovanja, a koji nisu navedeni u točkama od (a) do (c).
5. Ne dovodeći u pitanje članak 17., države članice osiguravaju da, u slučaju svake sljedeće nesolventnosti dužnika, transakcije koje su opravdane i hitno potrebne za provedbu plana restrukturiranja i koje se provode u skladu s planom restrukturiranja koji je potvrdilo pravosuđe ili upravno tijelo nisu proglašene ništavima, pobjojnima ili neizvršivima na osnovi toga što takve transakcije štetno utječu na vjerovnike, osim ako postoje drugi dodatni razlozi utvrđeni nacionalnim pravom.

POGLAVLJE 5.

Dužnosti direktorâ

Članak 19.

Dužnosti direktorâ ako postoji vjerojatnost nesolventnosti

Države članice osiguravaju da, ako postoji vjerojatnost nesolventnosti, direktori kao minimum uzimaju u obzir sljedeće:

- (a) interese vjerovnika, nositelja udjela i drugih dionika;
- (b) potrebu da se poduzmu koraci za izbjegavanje nesolventnosti; i
- (c) potrebu za izbjegavanjem namjernih radnji ili radnji iz krajnje nepažnje kojima se ugrožava održivost poslovanja.

GLAVA III.

OTPUST DUGA I ZABRANE

Članak 20.

Pristup otpustu

1. Države članice osiguravaju da nesolventni poduzetnici imaju pristup barem jednom postupku koji može dovesti do potpunog otpusta duga u skladu s ovom Direktivom.

Države članice mogu zahtijevati završetak obavljanja trgovačke, poslovne, obrtničke ili profesionalne djelatnosti na koju se odnose dugovi nesolventnog poduzetnika.

2. Države članice u kojima je potpuni otpust duga uvjetovan time da poduzetnik djelomično otplati dug osiguravaju da se dotična obveza otplate temelji na pojedinačnoj situaciji poduzetnika i posebno da je razmjerna ovršivom ili raspoloživom dohotku i imovini poduzetnika tijekom razdoblja otpusta i da uzima u obzir pravičan interes vjerovnika.

3. Države članice osiguravaju da poduzetnici kojima su dugovi otpušteni mogu iskoristiti postojeće nacionalne okvire kojima se pruža potpora poslovanju poduzetnika, uključujući pristup relevantnim ažuriranim informacijama o takvim okvirima.

Članak 21.

Razdoblje otpusta

1. Države članice osiguravaju da razdoblje nakon kojeg je moguć potpuni otpust dugova nesolventnih poduzetnika nije dulje od tri godine počevši najkasnije od jednog od sljedećih datuma:

- (a) u slučaju postupka koji uključuje plan otplate, od datuma odluke pravosudnog ili upravnog tijela kojom se potvrđuje plan ili početak provedbe plana; ili
- (b) u slučaju svakog drugog postupka, od datuma odluke pravosudnog ili upravnog tijela o pokretanju postupka ili datuma uspostave nesolvencijske mase poduzetnika.

2. Države članice osiguravaju da su nesolventnim poduzetnicima koji su ispunili svoje obveze, ako one postoje u okviru nacionalnog prava, otpušteni dugovi istekom razdoblja otpusta te da nije potrebno podnijeti zahtjev pravosudnom ili upravnom tijelu za pokretanje dodatnog postupka uz postupke iz stavka 1.

Ne dovodeći u pitanje prvi podstavak, države članice mogu zadržati ili uvesti odredbe kojima se pravosudnom ili upravnom tijelu omogućuje da provjere jesu li poduzetnici ispunili obveze za dobivanje otpusta duga.

3. Države članice mogu predvidjeti da se potpunim otpustom duga ne narušava nastavak postupka u slučaju nesolventnosti koji obuhvaća realizaciju i raspodjelu imovine poduzetnika koja je bila dio nesolvencijske mase tog poduzetnika na dan isteka razdoblja otpusta.

Članak 22.

Razdoblje zabrane

1. Države članice osiguravaju da, ako nesolventni poduzetnik dobije otpust duga u skladu s ovom Direktivom, sve zabrane u vezi s osnivanjem ili obavljanjem trgovačke, poslovne, obrtničke ili profesionalne djelatnosti određene isključivo zbog nesolventnosti poduzetnika prestaju proizvoditi učinke najkasnije sa završetkom razdoblja otpusta.

2. Države članice osiguravaju da istekom razdoblja otpusta zabrane iz stavka 1. ovog članka prestaju proizvoditi učinke te da nije potrebno podnijeti zahtjev pravosudnom ili upravnom tijelu za pokretanje dodatnog postupka uz postupke iz članka 21. stavka 1.

Članak 23.

Odstupanja

1. Odstupajući od članka od 20. do 22., države članice zadržavaju ili uvode odredbe kojima se uskraćuje ili ograničava pristup otpustu duga, opozivaju prednosti takvog otpusta ili predviđaju dulja razdoblja za dobivanje potpunog otpusta duga ili dulja razdoblja zabrane ako je nesolventni poduzetnik prema nacionalnom pravu postupao nepošteno ili u lošoj namjeri u odnosu na vjerovnike ili druge dionike dok se zaduživao, tijekom postupka u slučaju nesolventnosti ili tijekom otplate duga, ne dovodeći u pitanje nacionalna pravila o teretu dokazivanja.

2. Odstupajući od članka od 20. do 22., države članice mogu zadržati ili uvesti odredbe kojima se uskraćuje ili ograničava pristup otpustu duga, opozivaju prednosti otpusta ili predviđaju dulja razdoblja za dobivanje potpunog otpusta duga ili dulja razdoblja zabrane u određenim precizno utvrđenim okolnostima ako su takva odstupanja opravdana, primjerice:

- (a) ako je nesolventni poduzetnik znatno prekršio obveze iz plana otplate ili bilo koju drugu pravnu obvezu kojom se štite interesi vjerovnika, uključujući obvezu maksimiziranja povrata vjerovnicima;
- (b) ako se nesolventni poduzetnik nije pridržavao obveza obavješćivanja ili suradnje u skladu s pravom Unije i nacionalnim pravom;
- (c) ako je došlo do zlouporabe zahtjeva za otpust duga;
- (d) ako je podnesen novi zahtjev za otpust unutar određenog razdoblja nakon što je nesolventnom poduzetniku odobren potpuni otpust duga ili mu je uskraćen potpuni otpust duga zbog teških kršenja obveza obavješćivanja ili suradnje;
- (e) ako trošak postupka koji vodi do otpusta duga nije podmiren; ili
- (f) ako je odstupanje potrebno kako bi se jamčila ravnoteža između prava dužnika i prava jednog vjerovnika ili više njih.

3. Odstupajući od članka 21., države članice mogu predvidjeti dulja razdoblja otpusta u sljedećim slučajevima:

- (a) zaštitne mjere odobrilo je ili naložilo pravosuđe ili upravno tijelo s ciljem očuvanja glavnog mjesta stanovanja nesolventnog poduzetnika i, ako je primjenjivo, njegove obitelji, ili imovine nužne za nastavak trgovačke, poslovne, obrtničke ili profesionalne djelatnosti poduzetnika; ili
- (b) glavno mjesto stanovanja nesolventnog poduzetnika i, ako je primjenjivo, njegove obitelji, nije realizirano.

4. Države članice mogu iz otpusta duga isključiti posebne kategorije duga ili ograničiti pristup otpustu duga ili utvrditi dulje razdoblje otpusta ako su takva isključenja, ograničenja ili dulja razdoblja opravdana, kao u slučaju:

- (a) osiguranih dugova;
- (b) dugova proizašlih iz kaznenih sankcija ili u vezi s njima;
- (c) dugova proizašlih iz deliktne odgovornosti;
- (d) dugova koji se odnose na obveze uzdržavanja koje proizlaze iz obiteljskog odnosa, roditeljstva, braka ili tazbinskog srodstva;
- (e) dugova nastalih nakon podnošenja zahtjeva za pokretanje ili pokretanja postupka koji vodi do otpusta duga; i
- (f) dugova proizašlih iz obveze plaćanja troškova postupka koji vodi do otpusta duga.

5. Odstupajući od članka 22., države članice mogu predvidjeti dulja ili neodređena razdoblja zabrane ako je nesolventni poduzetnik član profesije:

- (a) na koju se primjenjuju posebna etička pravila ili posebna pravila o reputaciji ili stručnom znanju, a poduzetnik je prekršio ta pravila; ili
- (b) koja se odnosi na upravljanje imovinom drugih.

Prvi podstavak primjenjuje se i ako nesolventni poduzetnik zatraži pristup profesiji kako je navedeno u točki (a) ili (b) tog podstavka.

6. Ovom Direktivom ne dovodi se u pitanje nacionalna pravila u pogledu zabrana koje je naložilo pravosudno ili upravno tijelo, a koje nisu navedene u članku 22.

Članak 24.

Konsolidacija postupaka povezanih s dugovima koji proizlaze iz poslovanja i osobnim dugovima

1. Države članice osiguravaju da se, ako nesolventni poduzetnici imaju dugove koji proizlaze iz poslovanja i koji su nastali tijekom obavljanja njihove trgovačke, poslovne, obrtničke ili profesionalne djelatnosti kao i osobne dugove koji su nastali izvan tih djelatnosti, a koji se ne mogu razumno razdvojiti, takvi dugovi, ako je njihov otpust moguć, tretiraju u jedinstvenom postupku u svrhu dobivanja potpunog otpusta duga.

2. Države članice mogu predvidjeti da se, ako se dugovi koji proizlaze iz poslovanja i osobni dugovi mogu razdvojiti, ti dugovi, za potrebe dobivanja potpunog otpusta duga, tretiraju u razdvojenim ali koordiniranim postupcima ili u okviru istog postupka.

GLAVA IV.

MJERE ZA POVEĆANJE UČINKOVITOSTI POSTUPAKA KOJI SE ODOSE NA RESTRUKTURIRANJE, NESOLVENTNOST I OTPUST DUGA

Članak 25.

Pravosudna i upravna tijela

Ne dovodeći u pitanje neovisnost pravosuđa i moguće razlike u ustrojstvu pravosuđa širom Unije, države članice osiguravaju sljedeće:

- (a) da članovi pravosudnih i upravnih tijela koji se bave postupcima koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga dobiju odgovarajuće osposobljavanje i raspoložu potrebnim stručnim znanjem za obavljanje svojih dužnosti; i
- (b) da se postupci koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga rješavaju na učinkovit način s ciljem osiguravanja brzog postupanja u postupcima.

Članak 26.

Upravitelji u postupcima koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga

1. Države članice osiguravaju sljedeće:
  - (a) da upravitelji koje imenuje pravosudno ili upravno tijelo u postupcima koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga („upravitelji”) dobiju odgovarajuće osposobljavanje i raspoložu potrebnim stručnim znanjem za obavljanje svojih dužnosti;
  - (b) da su uvjeti za prihvatljivost kao i postupak imenovanja, razrješenja i davanja ostavke upravitelja jasni, transparentni i poštjeni;
  - (c) da se pri imenovanju upravitelja za konkretan slučaj, uključujući slučajeve s prekograničnim elementima, uzimaju u obzir iskustvo i stručno znanje upravitelja te posebne značajke slučaja; i
  - (d) s ciljem izbjegavanja sukoba interesa, da dužnik i vjerovnici imaju mogućnost podnijeti prigovor na odabir ili imenovanje upravitelja ili zatražiti zamjenu upravitelja.
2. Komisija olakšava razmjenu najboljih praksi među državama članicama s ciljem poboljšanja kvalitete osposobljavanja širom Unije, među ostalim razmjenom iskustava i alata za izgradnju kapaciteta.

*Članak 27.***Nadzor i naknada upravitelja**

1. Države članice uspostavljaju odgovarajuće mehanizme nadzora i regulatorne mehanizme kako bi se zajamčio učinkovit nadzor rada upravitelja, kako bi se osiguralo da se njihove usluge pružaju učinkovito i kompetentno te nepristrano i neovisno u odnosu na uključene strane. Ti mehanizmi također uključuju mjere u odnosu na odgovornost upravitelja koji nisu ispunili svoje dužnosti.
2. Države članice osiguravaju da su informacije o tijelima ili subjektima koji provode nadzor nad upraviteljima javno dostupne.
3. Države članice mogu potaknuti izradu i pridržavanje kodeksa ponašanja upravitelja.
4. Države članice osiguravaju da se naknada upravitelja uređuje pravilima koja su u skladu s ciljem učinkovitog rješavanja postupaka.

Države članice osiguravaju uspostavu odgovarajućih postupaka za rješavanje svih sporova o naknadi.

*Članak 28.***Uporaba elektroničkih sredstava komunikacije**

Države članice osiguravaju da u postupcima koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga strane u postupku, upravitelj i pravosudno ili upravno tijelo mogu poduzeti upotrebom elektroničkih sredstava komunikacije, među ostalim u prekograničnim situacijama, barem sljedeće radnje:

- (a) podnošenje zahtjeva;
- (b) podnošenje planova restrukturiranja ili otplate;
- (c) obavijesti vjerovnicima;
- (d) podnošenje osporavanja i žalbi.

GLAVA V.

PRAĆENJE POSTUPAKA KOJI SE ODNOSE NA RESTRUKTURIRANJE, NESOLVENTNOST I OTPUST DUGA*Članak 29.***Prikupljanje podataka**

1. Države članice prikupljaju i agregiraju, na godišnjoj osnovi, na nacionalnoj razini, podatke o postupcima koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga, raščlanjene po vrsti postupka, te koji obuhvaćaju najmanje sljedeće elemente:

- (a) broj postupaka za koje je podnesen zahtjev za pokretanje ili su pokrenuti, ako je njihovo pokretanje predviđeno nacionalnim pravom, te postupaka koji su u tijeku ili su okončani;
- (b) prosječnu duljinu postupaka od predaje zahtjeva ili od njihova pokretanja, ako je njihovo pokretanje predviđeno nacionalnim pravom, do njihova okončanja;
- (c) broj postupaka koji nisu oni koji se zahtijevaju točkom (d), raščlanjenih po vrstama ishoda;
- (d) broj zahtjeva za postupke restrukturiranja koji su proglašeni nedopuštenima, odbijeni su ili su povučeni prije pokretanja.

2. Države članice prikupljaju i agregiraju, na godišnjoj osnovi, na nacionalnoj razini, podatke o broju dužnika koji su podliježali postupcima restrukturiranja ili postupcima u slučaju nesolventnosti i kojima je u razdoblju od tri godine prije podnošenja zahtjeva ili pokretanja takvih postupaka, ako je takvo pokretanje predviđeno nacionalnim pravom, potvrđen plan restrukturiranja u okviru prethodnog postupka restrukturiranja kojim se provodi glava II.

3. Države članice mogu prikupljati i agregirati na godišnjoj osnovi, na nacionalnoj razini, podatke o sljedećem:
  - (a) prosječnom trošku svake vrste postupka;
  - (b) prosječnim stopama naplate za osigurane i neosigurane vjerovnike i, ako je primjenjivo, za ostale vrste vjerovnika, odvojeno;
  - (c) broju poduzetnika koji su nakon provedenog postupka iz članka 1. stavka 1. točke (b) pokrenuli novi posao;
  - (d) broju izgubljenih radnih mjesta povezanih s postupcima restrukturiranja i postupcima u slučaju insolventnosti.
4. Države članice raščlanjuju podatke iz stavka 1. točaka od (a) do (c) i, ako je primjenjivo i dostupno, podatke iz stavka 3. prema sljedećem:
  - (a) veličini dužnika koji nisu fizičke osobe;
  - (b) jesu li dužnici koji podliježu postupcima koji se odnose na restrukturiranje ili nesolventnost fizičke ili pravne osobe;
i
  - (c) odnose li se postupci koji vode do otpusta duga samo na poduzetnike ili na sve fizičke osobe.
5. Države članice mogu prikupljati i agregirati podatke iz stavaka od 1. do 4. s pomoću metode uzoraka kojom se osigurava da su uzorci reprezentativni u odnosu na veličinu i raznolikost.
6. Države članice prikupljaju i agregiraju podatke iz stavaka 1., 2., 4. i, ako je primjenjivo, stavka 3. za cijele kalendarske godine koje završavaju 31. prosinca svake godine, počevši s prvom cijelom kalendarskom godinom nakon datuma početka primjene provedbenih akata iz stavka 7. Ti se podaci dostavljaju Komisiji svake godine na temelju standardnog obrasca za prijenos podataka do 31. prosinca kalendarske godine koja slijedi nakon godine za koju su podaci prikupljeni.
7. Komisija provedbenim aktima uspostavlja obrazac za prijenos podataka iz stavka 6. ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 30. stavka 2.
8. Komisija na svojim internetskim stranicama na pristupačan način i na način prilagođen korisnicima objavljuje podatke dostavljene u skladu sa stavkom 6.

Članak 30.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Ako odbor ne dostavi nikakvo mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

GLAVA VI.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 31.

Odnos prema drugim aktima i međunarodnim instrumentima

1. Sljedeći akti primjenjuju se neovisno o ovoj Direktivi:
  - (a) Direktiva 98/26/EZ;
  - (b) Direktiva 2002/47/EZ; i
  - (c) Uredba (EU) br. 648/2012.

2. Ovom Direktivom ne dovode se u pitanje zahtjevi povezani sa zaštitom novčanih sredstava za institucije za platni promet utvrđeni Direktivom (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁴⁾ i zahtjevi koji se odnose na sigurno čuvanje sredstava za institucije za elektronički novac utvrđeni Direktivom 2009/110/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁵⁾.

3. Ovom Direktivom ne dovodi se u pitanje primjena Konvencije o međunarodnim stvarnopravnim osiguranjima na pokretnoj opremi i njezina Protokola o pitanjima specifičnima za zrakoplovnu opremu, koji su potpisani u Cape Townu 16. studenog 2001., a kojih su neke države članice stranke u trenutku donošenja ove Direktive.

Članak 32.

Izmjena Direktive (EU) 2017/1132

U članku 84. Direktive (EU) 2017/1132 dodaje se sljedeći stavak:

„4. Države članice odstupaju od članka 58. stavka 1., članka 68., članaka 72., 73. i 74., članka 79. stavka 1. točke (b), članka 80. stavka 1. i članka 81. u mjeri i za razdoblje u kojima su ta odstupanja potrebna za uspostavu okvira za preventivno restrukturiranje predviđenih u Direktivi (EU) 2019/1023 Europskog parlamenta i Vijeća (*).

Prvim podstavkom ne dovodi se u pitanje načelo jednakog postupanja prema dioničarima.

(*) Direktiva (EU) 2019/1023 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o okvirima za preventivno restrukturiranje, otpustu duga i zabranama te o mjerama za povećanje učinkovitosti postupaka koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga i o izmjeni Direktive (EU) 2017/1132 (Direktiva o restrukturiranju i nesolventnosti) (SL L 172, 26.6.2019., str. 18.).”

Članak 33.

Klauzula o preispitivanju

Komisija najkasnije 17. srpnja 2026. i svakih pet godina nakon toga Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru podnosi izvješće o primjeni i učinku ove Direktive, među ostalim o primjeni pravila o formiranju kategorija i glasovanju u odnosu na ranjive vjerovnike, poput radnika. Na temelju te procjene Komisija, ako je primjereno, podnosi zakonodavni prijedlog u kojem razmatra dodatne mjere radi konsolidacije i usklađivanja zakonodavnog okvira o restrukturiranju, nesolventnosti i otpustu duga.

Članak 34.

Prenošenje

1. Države članice do 17. srpnja 2021. donose i objavljuju zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom, uz iznimku odredaba koje su potrebne za usklađivanje s člankom 28. točkama (a), (b) i (c) koje se donose i objavljuju do 17. srpnja 2024. i odredaba koje su potrebne za usklađivanje s člankom 28. točkom (d) koje se donose i objavljuju do 17. srpnja 2026. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.

Države članice primjenjuju zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom od 17. srpnja 2021., uz iznimku odredaba koje su potrebne za usklađivanje s člankom 28. točkama (a), (b) i (c) koje se primjenjuju od 17. srpnja 2024. i odredaba koje su potrebne za usklađivanje s člankom 28. točkom (d) koje se primjenjuju od 17. srpnja 2026.

⁽²⁴⁾ Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL L 337, 23.12.2015., str. 35.).

⁽²⁵⁾ Direktiva 2009/110/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2000/46/EZ (SL L 267, 10.10.2009., str. 7.).

2. Odstupajući od stavka 1., države članice koje se suočavaju s posebnim poteškoćama u provedbi ove Direktive imaju mogućnost produljenja razdoblja provedbe predviđenog u stavku 1. za najviše godinu dana. Države članice o potrebi da upotrijebe tu mogućnost produljenja razdoblja provedbe obavješćuju Komisiju do 17. siječnja 2021.
3. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 35.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 36.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 20. lipnja 2019.

Za Europski parlament

Predsjednik

A. TAJANI

Za Vijeće

Predsjednik

G. CIAMBA
